

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Dopady embarga EU na vývoj zahraničního obchodu
mezi ČR a RF**

Ivan Sokolchik

©2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ivan Sokolchik

Ekonomika a management

Název práce

Dopady embarga EU vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF

Název anglicky

Impacts of the EU embargo on the development of foreign trade between the Czech Republic and the Russian Federation

---

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analýza výsledku politiky EU na vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF a srovnání vlivu a dopadu politiky EU na ekonomiku České republiky v období od roku 2013 do roku 2022.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce se opírá o analýzu a průzkum odborné literatury a článků, které se týkají problematiky moderního zahraničního obchodu a ekonomickým mechanismům ovlivňování politiky státu-agresoru.

V praktické části bakalářské práce bude provedena analýza dopadu embarga EU vůči RF a zpětných embargo ze strany RF na zahraniční obchod České Republiky v období 2013-2022.

Podkladové údaje budou čerpany z databáze Českého statistického úřadu, z databáze EUROSTATU a jiných internetových zdrojů.

Doporučený rozsah práce

40 stran

Klíčová slova

Mezinárodní obchod, embargo, globální ekonomika, obchodní bilance, sankce, import, Restriktivní opatření, export, Ukrajinská krize.

Doporučené zdroje informací

CIVÍN, L. 2020. Teorie, politika a praxe mezinárodního obchodu. 1. vyd., Praha: PEF ČZU v Praze, 177 s. ISBN 978-80-213-3062-7

EU.(2022) Sankce EU vůči Rusku – vysvětlující informace. DOI: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) Přehled sankcí EU vůči Ruské federaci. DOI: <https://www.businessinfo.cz/navody/prehled-sankci-eu-vuci-ruske-federaci/>

ŠÍR, J. a kolektiv, 2017. Ruská agrese proti Ukrajině. 1. vyd., Praha: Univerzita Karlova, 345 s. ISBN 978-80-246-3711-2

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Lubomír Cívín, CSc., MBA

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 12. 10. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 01. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Dopady embarga EU na vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF " jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2023

Ivan Sokolchik

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval především vedoucímu této bakalářské práce doc. Ing. Lubomíru Cívínovi, CSc., MBA, za rady a pomoc při zpracování této bakalářské práce. Tak že chtěl bych poděkovat všem, kteří mi pomáhali a podporovali mě během mého studia a při zpracování této bakalářské práce.

Dopady embarga EU vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou dopadu embarga Evropské Unie na zahraniční obchod mezi Českou republikou a Ruskou federací. Za účelem provádění analýzy bylo zvoleno období od roku 2013 do roku 2022 z důvodu, že rok 2013 je posledním před sankčním obdobím pro RF. Začínající anexy Krymu a destabilizaci situace v regionech Doněck a Luhansk v roce 2014 a pokračující rozvázáním války na Ukrajině v roce 2022 byla proti RF uvedena široká řada sankcí a embarg.

V této práci na základě vzájemné provázanosti geoekonomiky a geopolitiky jsou zohledněny existující nástroje pro mezinárodně – obchodní politické zásahy. Velký důraz je kladen na konfliktní nástroje ovlivňování zahraničně – obchodní politiky protistrany, významnou součástí těchto nástrojů jsou sankce a embarga. Analýza dopadu embarga na zahraniční obchod mezi ČR a RF se provádí na základě statistické analýzy dynamiky mezinárodně – obchodních vztahu.

Sankce a embarga velice negativně ovlivnily zahraniční obchod ČR, ve spojení s postcovidovým obdobím a vysokým nárůstem cen energie tato situace přivedla k vysokému růstu inflace a následně může přivést k hospodářské krize v ČR a zemích EU.

Klíčová slova: Mezinárodní obchod, embargo, globální ekonomika, obchodní bilance, sankce, import, restriktivní opatření, export, Ukrajinská krize.

Impacts of the EU embargo on the development of foreign trade between the Czech Republic and the Russian Federation

Abstract

The bachelor's thesis deals with the analysis of the impact of the European Union embargo on foreign trade between the Czech Republic and the Russian Federation. The period from 2013 to 2022 was chosen for the purpose of the analysis because 2013 is the last year before the sanction period for RF. Beginning with the annexation of Crimea and the destabilization of the situation in the Donetsk and Luhansk regions in 2014 and continuing with the outbreak of war in Ukraine in 2022, a wide range of sanctions and embargoes were imposed against the Russian Federation.

In this work, based on the interconnectedness of geoeconomics and geopolitics, existing instruments for international trade political interventions are taken into account. Great emphasis is placed on conflict instruments influencing the foreign trade policy of the counterparty, important components of which are sanctions and embargoes. The analysis of the impact of the embargo on the foreign trade of the Czech Republic and the Russian Federation is carried out based on a statistical analysis of the dynamics of international trade relations.

Sanctions and embargoes have had a very negative impact on the foreign trade of the Czech Republic, in connection with the post-covid period and the high increase in energy prices, this situation has led to a high increase in inflation and may subsequently lead to an economic crisis in the Czech Republic and EU countries.

Keywords: International trade, embargo, global economy, trade balance, sanctions, import, restrictive measures, export, Ukrainian crisis.

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	11
3. Teoretická východiska	13
3.1. Geoeconomie a geopolitika.....	13
3.1.1. Vztah mezi geoekonomikou a geopolitikou	14
3.1.2. Nástroje pro mezinárodně – obchodní politické zásahy	14
3.2. Embarga a sankce v mezinárodním obchodě	16
3.3. Uvedené embargo a sankce vůči RF	17
3.3.1. Uvedené embargo ze strany Spojených Států Ameriky	17
3.3.2. Uvedené embargo ze strany EU	19
3.3.3. Zpětné embargo ze strany RF	22
3.4. Názory odborníků na dopady sankce a embarga.....	24
3.4.1. Názory na velký dopad sankce	24
3.4.2. Názory na mírný dopad	27
4. Analytická část práce.....	30
4.1. Změny v teritoriální struktuře dovozu ČR	30
4.2. Identifikace dopadu embargo	32
4.2.1. Dopady embarga na zahraniční obchod s potravinami a živými zvířaty.....	32
4.2.2. Dopady embarga na zahraniční obchod s nápoji a tabákem.....	34
4.2.3. Dopady embarga na zahraniční obchod se surovinami nepoužitelnými, s výjimkou paliv	37
4.2.4. Dopady embarga na zahraniční obchod s minerálními palivy, mizivý a příbuznými materiály.....	39
4.2.5. Dopady embarga na zahraniční obchod s živočišnými a rostlinnými oleji, tuky a vosky	42
4.2.6. Dopady embarga na zahraniční obchod s chemikáliemi a příbuznými výrobky	45
4.2.7. Dopady embarga na zahraniční obchod s tržními výrobky tříděnými hlavně podle materiálu	47
4.2.8. Dopady embarga na zahraniční obchod se stroji a dopravními prostředky... ..	49
4.2.9. Dopady embarga na zahraniční obchod s průmyslovým spotřebním zbožím.....	52
4.2.10. Dopady embarga na zahraniční obchod s komoditami a předměty j. n.....	55
5. Výsledky a diskuse	56
5.1. Dopady sankce a embarga na zahraniční obchod mezi ČR a RF.....	56
5.1.1. Dopady embarga na objem vývozu mezi ČR a RF.....	56
5.1.2. Dopady embarga na objem dovozu mezi ČR a RF.....	57
5.1.3. Dopady embarga na obrat mezi ČR a RF	58
5.1.4. Problematika prognózování budoucího vývoje zahraničního obchodu mezi ČR a RF	59

6. Závěr	60
Seznam použitých zdrojů	61
Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	65
Seznam tabulek	65
Seznam grafů.....	65
Seznam použitých zkratk.....	66
Přílohy.....	67

1. Úvod

Mezinárodní obchod už dávno stal velkou součástí ekonomického a politického života naší společnosti. Základem mezinárodních ekonomických vztahů, součástí kterých je mezinárodní obchod, je postavení logistických řetězců, které umožňují optimalizaci výroby a zvyšují efektivitu výroby statků a služeb. Ekonomiky států jsou otevřené a výrazně propojené mezi sebou. Státy nakupují a prodávají statky a služby mezi sebou a tyto procesy, které označujeme jako import a export, mohou výrazně ovlivňovat propojené mezi sebou ekonomiky. Tento model globální ekonomiky a propojenost států v tomto modelu v moderní době dávají velkým hráčům na politické mapě naší planety určité nástroje k ovlivňování politiky a chování státu-agresora. Těmito nástroji, kromě přímého válečného konfliktu, jsou možnosti uvedení vůči nepřátelským se chovajícím státům sankce a embargo, které mohou výrazně ovlivňovat jak ekonomický, tak i politický život těchto států.

Příkladem nepřátelského chování státu v aktuální době je chování Ruské federace vůči Ukrajině. Začínající od anexe Krymu a destabilizaci situace v regionech Doněck a Luhansk v roce 2014 a pokračující se zahájením války ze strany Ruské Federace proti Ukrajině v roce 2022. Na tyto dějství RF Evropská Unie musela reagovat restriktivními opatřeními, kterými byly sankce a embargo jak ze strany Evropské Unie, tak i zpětné embargo ze strany RF. Rozvázání války Ruskou Federací působí nejenom na přímé účastníky ukrajinské krize, ale bude mít velký dopad na globální ekonomiku a obchodní vztahy mezi státy celého světa.

Dané téma bakalářské práce s názvem dopady embarga EU na vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF v období 2013-2022 v dnešní době aktuální z toho důvodu, že dává možnost prozkoumat dopady embarga Evropské Unie a zpětných embarga ze strany Ruské Federace na zahraniční obchod České republiky.

Efektivitu a dopad sankce a embargo na ekonomiku RF nelze přesně odhadnout z důvodu působení velkého počtu dalších faktorů, které negativně ovlivňují ekonomiku RF. Jedním z těchto faktorů je provedení vládou RF mobilizaci vojenského rezervu v září roku 2022, což následně vedlo za sebou velký odtok ekonomicky aktivního obyvatelstva z území RF.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je identifikace dopadů politiky Evropské Unie a použití konfliktních nástrojů pro mezinárodně – obchodní politické zásahy vůči státu agresoru na vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF v období od roku 2013 do roku 2022. Konkrétně se jedná o sankce a embarga, které byly uplatněnými zeměmi EU a Spojenými Státy Ameriky a o kontr sankce ze strany RF proti zemím účastnicím těchto embarga a sankci. Rok 2013 byl zvolen za účelem provádění analýzy z důvodu, že tento rok je poslední před sankční období pro Ruskou Federaci a představuje sebou referenční proměnnou hodnotu pro odhad potenciálních ztrát v dynamice a objemu zahraničního obchodu.

Metoda použitá v této bakalářské práci představuje sebou statistickou analýzu dynamiky zahraničně – obchodních vztahu. Dynamická analýza zahraničního obchodu se zaměřuje na strukturální aspekty dovozu, vývozu a jejich vývojem v čase. (SPĚVÁČEK, V., ŽDÁREK, V. A KOL. 2016).

Díličními cíle této bakalářské práci je:

1. Sběr relevantních dat ohledně statistik zahraničního obchodu mezi ČR a RF v období od roku 2013 do roku 2022. Rok 2013 představuje sebou referenční proměnnou hodnotu z důvodu, že tento rok je poslední před sankční období pro RF.
2. Vytvoření databáze, která bude umožňovat snadnou a efektivní analýzu dat.
3. Analýza trendů vývoje zahraničního obchodu mezi ČR a RF v sankčním období.
4. Vyhodnocení dopadů embarga na zahraniční obchod mezi ČR a RF a provedení statistické dynamické analýzy změn v zahraničním obchodě mezi těmito zemi.
5. Vyhodnocení výsledku statistické analýzy a dopadů embargo na zahraniční obchod mezi ČR a RF.

K vyhodnocení dopadů embarga byly využity: index růstu obratu, Laspeyresův objemový index dovozu a Laspeyresův objemový index vývozu.

Za účelem odhadu budoucího vývoje ukazatelů byl využit nástroj Microsoft Excel list prognózy, který zahrnuje v sebe následující metody statistické analýzy: exponenciální vyhlazování, regresní analýza, ARIMA (Autoregressive Integrated Moving Average) a ETS (Exponential Smoothing State Space Model). Za účelem odhadování budoucího vývoje zahraničního obchodu byl zvolen 95 % interval spolehlivosti.

Tato práce se především zaměřuje na analýzu změn komoditní struktury zahraničního obchodu mezi ČR a RF, což představuje sebou podíl jednotlivých hodnot na importu nebo

exportu zboží, služeb a kapitálu na celkových pohybech obchodu. Standardní metodou sběru a zpracování dat v komoditní struktuře je jejich klasifikace, pro potřeby analýzy komoditní struktury zahraničního obchodu v této bakalářské práci využita standardní klasifikace mezinárodního obchodu (Standard International Trade Classification – SITC). V rámci této klasifikace jsou výrobky zařazovány do 10 skupin (SITC 0–9), které při dalším rozčlenění podávají lepší přehled o tom, jaké výrobky daná skupina obsahuje. SITC se rozděluje na:

- SITC 0 – potraviny a živá zvířata,
- SITC 1 – nápoje a tabák,
- SITC 2 – suroviny bez paliv,
- SITC 3 – minerální paliva a maziva,
- SITC 4 – živočišné a rostlinné tuky a oleje,
- SITC 5 – chemikálie,
- SITC 6 – průmyslové zboží,
- SITC 7 – stroje a dopravní prostředky,
- SITC 8 – průmyslové spotřební zboží,
- SITC 9 – komodity jinde nezařazené (FOJTÍKOVÁ, 2009).

Za účelem zachycení změn v komoditní struktuře zahraničního obchodu a identifikace dopadů konfliktních nástrojů politiky EU na zahraniční obchod mezi ČR a ŘF v období od roku 2013 do roku 2022 v této bakalářské práci využity nástroje dynamické analýzy zahraničního obchodu. Bakalářská práce využívá statistická data z databázi Českého Statistického Úřadu, Eurostaru a dalších internetových zdrojů.

Dopad na zahraniční obchod České republiky je hodnocen na základě ekonomických ukazatelů importu (dovozu), exportu (vývozu) a obratu zahraničního obchodu.

V této bakalářské práci statistická data, nezbytné pro identifikaci dopadů embarga, uvedeny pouze do konce roku 2022. Ale data, které se týkají uvedených sankcí a embarga jsou aktualizované na poslední možnou úroveň.

Dopady sankcí a embarga nelze přesně vyhodnotit z důvodu nedostatku komplexních a aktuálních dat.

3. Teoretická východiska

3.1. Geoeconomie a geopolitika

Geoeconomie je alternativní multidisciplinární směr pro studium ekonomie, který se zabývá studiem kulturních, prostorových a strategických aspektů ekonomických zdrojů s cílem získat udržitelnou konkurenční výhodu mezi státy, které se nachází v globální ekonomice.

Geopolitika představuje sebou směr politického myšlení, který zahrnuje v sebe koncept rozdělení tak zvaných centru moci různých států a mezistátních sdružení. Historie geopolitiky je úzce spjata s dějinami národního státu. Jak geoeconomie, tak i geopolitika studují odvozenost řízení přírodních zdrojů. Prostřednictvím logiky těchto disciplín se národy stávají silnějšími nebo slabšími ekonomicky a politicky v důsledku toho, jak s těmito zdroji hospodáři.

Geoeconomika je pokračováním logiky geopolitiky, aplikovanou na dobu globalizace. Ona se zabývá většími strategickými subjekty, jako jsou národy a národní organizace, které neustále působí v globálním konkurenčním prostředí. Tato disciplína se od geopolitiky liší ve dvou základních aspektech. Především v geoeconomice nejde primárně o politické a vojenské aktivity, ale o ekonomické aktivity. Druhou odlišností je, že aktivity v geoeconomice nevyvíjejí politiky zastupující země, ale především zaměstnanci organizací v soukromém sektoru, jejichž loajalita je především vůči vlastníkům těchto organizací. Geoeconomika, stejně jako geopolitika je studovaná především s ohledem na zájmy státu z makroperspektivy. Kvůli tomu studium geoeconomiky je složitější než studium geopolitiky, kde hlavního aktéra představuje stát.

Jak geopolitika, tak i geoeconomika úzce souvisí se studiem strategie, kde se snaží definovat optimální plán státu. Musí se shromažďovat informace o faktorech, hrajících svou roli v makroprostředí: ekonomické, právní, politické, ekologické, infrastrukturní, technické, kulturní a sociální. Důvodem je, že v podmínkách globální ekonomiky státy jsou vzájemně na sebe závislé. To, co se dnes stane v jednom státu a v jedné části světa, s velkou pravděpodobností může mít okamžitý dopad na jiné zemi v jiné části světa.

Přístup geoeconomie se liší od přístupu klasické ekonomie. Tento přístup se zakládá na multidisciplinaritě, globálním strategickým myšlení a tradicích kritických teorií. Ale problematika je mnohem složitější, jak od politikologie a ekonomie se vyžadovalo fungovat

hodnotově neutrálně (například nebrat ve vnitřní dimenzi moci, která je důležitá ve studiu geopolitiky), v důsledku toho oba těchto oborů se stávají méně relevantní.

V rámci geoekonomiky v této době státy se učí soutěžit hlavně skrze ekonomickou výkonnost, spíše než bojem. V konečném důsledku je to souhrn aktivit všech jednotlivců ve společnosti, které určuje konkurenceschopnost národa. A ze své strany studium geopolitiky zahrnuje sbírku skutečných politických příspěvků, které dnes máme. To je také zajištění, že geoekonomie a geopolitika se zaměřují na to, aby byly skutečně relevantní. Studium geopolitiky se prolíná ve všech oblastech života společnosti, ať soukromého nebo veřejného (SOLBERG SØILEN, 2012).

3.1.1. Vztah mezi geoekonomikou a geopolitikou

Geoekonomika generuje zájmy států, které následně se projevují v geopolitice této zemi. Na střetu geopolitických a geoekonomických zájmů států vzniká zahraničně obchodní politika. Zahraniční obchod není jenom předmětem hospodářské politiky států, ale je také předmětem zahraniční politiky tyto zemi. Zahraniční politika a mezinárodní obchod se spolu souvisejí, protože geopolitika často určuje, jak bude probíhat mezinárodní obchod.

Snaha států ovlivnit hospodářský, sociální a politický vývoj jiných zemi se především projevuje prostřednictvím vměšování do tržních mechanismů států, politiku kterého se chtějí ovlivnit. Tyto zásahy do sféry zahraničního obchodu se realizují pomocí politiky mezinárodního obchodu.

Politika mezinárodního obchodu především je zaměřena na podnikatelské subjekty pracující na trzích, jak místních, tak i zahraničních. Prostřednictvím politiky mezinárodního obchodu státy se snaží ovlivňovat podnikatelské prostředí s cílem optimalizace vnitřního hospodářského rozvoje a přizpůsobení vnějším podmínkám v krátkodobém a dlouhodobém časovém horizontu (CIVIN, L., 2020).

3.1.2 Nástroje pro mezinárodně – obchodní politické zásahy

V globální ekonomice z hlediska povahy a počtu zapojených subjektů lze rozlišit několik úrovní politických zásahů:

- Autonomní,
- Kooperační,
- Konfliktní.

Autonomní nástroje jsou nezávislé na zájmech a vůli jiných subjektu. Autonomní nástroje obchodní politiky lze rozdělit na dvě skupiny, které představují sebou:

- Celní tarify – daně, vypírané z dováženého zboží. Celní tarify jsou překážkou zahraničního obchodu, sloužící k ochraně domácího průmyslu.
- Netarifní opatření – jsou odlišné od běžných celních tarifů obchodně – politických opatření. Zahrnuje v sebe veškeré opatření, včetně politik a právních předpisů, kterými se upravují podmínky mezinárodního obchodu. Ze své strany mohou být jak usnadňující, tak i omezující zahraniční obchod.

Kooperační nástroje zahraničně – obchodní politiky slouží k ustanovení dohod a spolupráce mezi několika státy na základě dohody o společných zájmech. Kooperační nástroje vyplývají z existence státní suverenity a nutnosti spolupráce, kompromisu a nutnosti dosahování společných cílů mezi smluvními stranami. K nejdůležitějším nástrojem statní intervence kooperativního charakteru patří obchodní dohoda, která představuje sebou politickou dohodu mezi zemí a upravuje ekonomické vztahy mezi stranami. Pomocí obchodní dohody se zavádí řada pravidel, regulující právní postavení právnických a fyzických osob jedné smluvní strany na území druhé strany. Obchodní pakt obvykle představuje rozsáhlou celní, daňovou a obchodní smlouvu, ve které často jsou zahrnuty investiční záruky.

Konfliktní nástroje představují sebou konfrontační akce a reakce jednotlivých zemí ve snaze uplatnit svoje autonomní nebo skupinové zájmy. Mají za cíl vytvořením konfliktní situace změnit politické chování protistrany. Tyto nástroje představují součást jak zahraniční politiky, tak i mezinárodní diplomacii a je instrumentem pro vynucování reakce zemí proti kterým jsou nácílené ve snaze změnit jejich chování. Využití těchto nástrojů předpokládá snahu zasahovat kontrolovaným způsobem do rozhodovacích procesu vlády na kterou cílí, tak že tyto zásahy doplňuje diplomatický tlak bez okamžité využití vojenské síly. Z důvodu dosažení vyšší efektivity tyto zásahy mohou mít jak autonomní, tak i kooperační charakter. V praxi mezinárodní obchodní politiky se obvykle využívají dva typy opatření:

- *Retorsi* – zásah, který zůstává v mezích zákona, ale poškozují zájmy jiného státu tak, aby odstoupil od svých vlastních autonomních opatření. Ve většině případů jsou to aplikace diskriminačního jednání na subjekty nebo zboží protistrany, omezení vstupu, celní války.
- *Represi* – zásah poškozující zájmy jiného státu, které jsou chráněny mezinárodním právem. Cílem represi je, aby stát proti kterému jsou nasměřovaný ukončil své

protiprávní jednání. V praxi mezinárodního obchodu se obvykle využívají mírové blokády, sankce a embargo (CIVIN, L., 2020).

3.2. Embarga a sankce v mezinárodním obchodě

Embargo je jedním z nástrojů ekonomické války dlouho využívaným především světovými mocnostmi proti širokému spektru států k dosažení cílů zahraniční politiky (ELLINGS, R. J., 1985).

Historie ukazuje, že od starověkých států až po moderní státy donucení k přijímání těchto nebo jiných rozhodnutí bylo vždy jedním z nejběžnějších způsobů jednání mezi politickými subjekty (JAZAIRY, I., 2019). Dříve však ve středověkých státech obvykle docházelo k přímým válečným konfliktům, oproti tomu v moderní době nejvíce své uplatnění získaly politická a ekonomická embarga a sankce.

Embarga představují sebou nástroj represivního charakteru zahraničněobchodní politiky, které jsou uváděny vládami nebo mezinárodními organizacemi se zaměřením na ovlivňování politiky jiného státu bez vojenské intervence. Tento nástroj negativně ovlivňuje ekonomiku zemí, její mezinárodní obchod a blahobyť (KÜHNAPFEL, E., 2015).

Omezující charakter těchto opatření se však postupem času zvyšuje. Embarga, omezující zahraniční obchod mezi zdrojovými zemí a zemí na které tyto embarga cílí, se postupně dostávají charakter ekonomické blokády. Zemí, které uplatnily tyto embarga však nutí třetí země zastavit jakékoliv obchodní vztahy se státem, proti kterému embarga jsou nacílené. V tomto případě embargo lze definovat jako režim omezení nebo zákazu dovozu a v některých případech vývozu. Naproti tomu ekonomická blokáda představuje sebou mnohem agresivnější operaci, prováděnou s cílem zabránit plavidlům nebo letadlům všech národů, vstoupit nebo opustit určené přístavy, letiště, nebo pobřežní oblasti nepřátelského národa (JAZAIRY, I., 2019).

Mezi nejčastěji používanými opatření v ekonomické oblasti patří zejména obchodní embarga, což představuje sebou zákaz obchodování s konkrétním druhem zboží, službou nebo technologií. Mezi těmito opatření tak že patří restrikce v oblastí investic a financí. Kromě toho sankce mohou být uplatněny v diplomatické rovině, podobou odepření diplomatického uznání nebo v podobě bojkotu významných kulturních a sportovních událostí. S cílem zvýšit efektivitu těchto sankce a embarga obvykle využívají různé kombinace jednotlivých restriktivních opatření v závislosti na ekonomickou a politickou situaci v zemí, proti které tyto sankce a embarga jsou nacíleny. Tak že kombinace těchto

opatření zaleží na typu konfliktu a na zvolené cílové skupině. Takový inovativní přístup dal vzniknout koncepci tak zvaných cílových sankcí (angl. targeted sanctions), které se zaměřují na politickou reprezentaci danou zemi a na její ekonomickou elitu zájmové propojenou s touto reprezentací. Tyto cílové sankce následně vedou k zmrazení aktiv právnických a fyzických osob, blokáce bankovních účtů, zmrazení majetku, omezení cestování osob uvedených v sankčních seznamech, jako je například neudělení vstupního víza, omezení přístupu sankcionované země a jejích finančních institucí na kapitálové trhy. Embargo se uvolňováno primárně na dodávky zbraní, tak že na vývoz a dovoz strategických komodit (ŠÍR, J. a kol., 2017).

Běžně uplatňované sankce OSN zahrnují omezení dovozu zbraně nebo zboží dvojitého užití související s proliferací do konkrétní země, popřípadě kraje. Komoditní sankce a embarga omezují obchod s konkrétními produkty pocházejícími z cílové země, nejčastěji se uplatňují na cenné přírodní zdroje, například dřevo, plyn, diamanty. Sankce pro dopravní sektor se vztahují k zákazu mezinárodního tranzitu dopravců (námořních, leteckých), pocházejících ze státu, proti kterému tyto sankce a embarga byly uvedeny. Cílové sankce mohou být uplatněny rovněž na klíčová hospodářská odvětví, které mají velký dopad na ekonomiku. Mezi těmito sankce patří ropná embarga a finanční sankce (zákaz investic, omezení bankovního sektoru) (BIERSTEKER, T., ECKERT, S., TOURINHO, M., HUDÁKOVÁ, Z. 2013.).

Omezení obchodu automaticky ještě nemusí ekonomiku cílové země poškodit, protože tato země má možnost přeorientovat své obchodní vazby na jiné zahraniční trhy. Ale vzájemná spolupráce mezi zemí při uvádění sankcí a embarga snižuje schopnost cílové země najít nová odbytí a tím se zvyšuje efektivita přijatých opatření. Kromě toho prosazování sankcí pomocí mezinárodních institucí je politicky snazší, pokud se jedná o potřebu vypořádat se s domácí opozicí nebo s odporem zájmových skupin (ŠÍR, J. a kol., 2017).

3.3. Uvedené embargo a sankce vůči RF

3.3.1. Uvedené embargo ze strany Spojených Států Ameriky

Od roku 2014 Spojené Státy Ameriky uvádějí sankce a embarga vůči RF z důvodu porušení suverenity a územní celostnosti Ukrajiny. Tyto sankce zavedly omezení cestování některých jednotlivců a úředníků, blokování majetku, byly uvedené sankce proti obranných společnosti RF, tak že byly uvedené sankce omezující financování šesti největších ruských

banků a čtyřech největších energetických společností. Na konci roku 2014 bylo zastaveno úvěrové financování projektu, které podporují hospodářský rozvoj RF. Tak že bylo zakázáno poskytování, vývoz, nebo zpětný vývoz zboží a služeb (nezahrnující finanční služby), nebo technologií na podporu průzkumu hlubinných a pobřežních arktických vod, nebo břidlicové projekty, které mají potenciál produkovat ropu v RF nebo v námořní oblasti nárokované Ruskou federací a rozšiřující se z jejího území, a to zahrnuje pět hlavních ruských energetických společností.

V rocích 2015-2021 Spojené Státy uváděly sankce zahrnující v sebe blokování majetku a omezení cestování vůči fyzickým a právnickým osobám, které tím nebo jiným způsobem vztahovali k Ruské vládě, byli zodpovědné za kybernetické útoky se zaměřením na ovlivnění výsledků voleb ve Spojených Státech, šíření dezinformací ohledně Amerických voleb a situaci na Ukrajině.

Od 25. února 2022 Spojené Státy Ameriky uvedly nové sankce z důvodu ruské invazi na Ukrajinu, které vztahují na prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina a ministra zahraničních věcí Sergeje Lavrova a dalších členů ruské rady bezpečnosti. Tak že tyto sankce vztahovaly na základní infrastrukturu ruského finančního systému, včetně sankcí proti největším ruským finančním institucím, omezení schopnosti vlády Ruské federace získávat kapitál a odříznout jej od přístupu k technologiím obranného a civilního sektoru. Tyto sankce a embarga vedou RF v bezprecedentní ekonomickou a diplomatickou krizi a dále jej izolují od globálního finančního systému a mezinárodního společenství.

Dále byl vydán zákaz na provádění osobami Spojených Států transakce s centrální bankou Ruské federace, Národním fondem bohatství Ruské federace a Ministerstvem financí Ruské federace, což nedává možnosti pohybu veškerých aktivu CB RF dřených v Spojených Státech nebo osobami z USA. OFAC (Office of Foreign Assets Control) také určil tři subjekty kritické pro správu jednoho z klíčových ruských státních investičních fondů:

- Ruský fond přímých investic,
- Akciová společnost pro správu ruského fondu přímých investic,
- Společnost s ručením omezeným RVC Management Company.

Tyto sankce jsou nacíleny na narušení pokusů RF podpořit svou rychle znehodnocující měnu omezením globálních dodávek rublů a přístupu k rezervám, na které se Rusko může pokusit vyměnit a podpořit rubl, což podle názoru OFAC vede k omezení schopnosti financování války.

Dále byly uplatněny sankce vůči osobám a jejich rodinným příslušnicím představujícím ruskou elitu podporující Vladimira Putina a konkrétně bylo provedeno zmražení majetku těchto osob, zmražení peněžních prostředků na účtech a veškerých aktiv těchto osob. Tak že byly uvedené sankce vůči 48 obranných podniků, včetně subjektů vyvíjejících a vyrábějících pěchotní bojová vozidla, elektronické válečné systémy, rakety, a bezpilotní letadla pro ruskou armádu. Tak že byly výše popsané sankce uvedené vůči 328 členů ruské státní dумы a vedoucí největší ruské finanční instituce.

Kromě personálních sankcí vůči subjektům vztahujícím k ruské vládě a obranným podnikům Spojené Státy Ameriky uvedly sankce vůči soukromému bankovnímu sektoru RF (VTB Bank, Alfa Bank, Sberbank atd.) a jejich dceřiných společnostech, což pro tyto banky znamená plné zmražení všech aktiv a zákaz na provedení transakce s těmito banky. Tak že americké sankce a embarga vztahují na technologický sektor, aby se zabránilo únikům mnohostranných sankcí a zadávání kritických západních technologií, letecký a námořnický průmysl, těžbu diamantu a zlata. Kromě toho sankce se vztahují na import a export luxusního zboží do RF.

Sankce se vztahují i na televizní stanice (Akciová společnost Channel One Russia, Televizní stanice Rusko-1, Akciová společnost NTV Broadcasting Company) sířící dezinformací ohledně války na Ukrajině (U.S. DEPARTMENT OF STATE, 2022).

Tak že byl uveden zákaz na dovoz ruské ropy a některých ropných produktů do Spojených států (Spojené státy dovážely téměř 700 000 barelů/den ruské ropy v roce 2021), zkapalněný zemní plyn, uhlí a nové americké investice do ruského energetického sektoru (INTERNATIONAL TRADE ADMINISTRATION, 2022).

3.3.2. Uvedené embargo ze strany EU

Začínající od anexi Krymu v roce 2014 a destabilizace situace v regionech Doněck a Luhansk a končící se přímým válečným konfliktem Rada Evropské unie přijala širokou řadu sankcí a embarga proti Ruské federaci. Sankce se uváděly proti některých z ruských politiků, byznysmenů a dalších osob, které vztahují k ruské vládě. Což pro tyto osoby znamenalo zmražení aktiv a zákaz vstupu na území EU.

Nařízením Rady EU od 31.07.2015 byly přijaty sektorální sankce, které byly nacíleny na strategická odvětví ekonomiky RF, jedná se o sektor obrany, energetiky, finanční sektor. Tak že tyto opatření se vztahovaly na obchodní subjekty s ruskou kapitálovou účastí mimo území RF. Těmito opatřeními bylo dosaženo omezení přístupu RF ke kapitálovým

trhům EU v podobě zakázů nákupu dluhopisu ruských státních bank evropskými subjekty. Od září 2014 v rámci rozšíření sektorálních sankcí EU zpřísnila finanční podmínky pro působení bank RF a obchodních společností na trhu EU včetně jejich dceřiných společností založených na území EU. Na konci roku 2014 vstoupil v platnost soubor sankcí, zahrnující zákaz investic a poskytování finančních služeb obchodním společnostem a institucím se sídlem na území okupovaného Krymského poloostrova. Takže tamní přístavy pak ekonomicky zasáhlo nařízení o zákazu vjezdu výletních lodí plujících pod vlajkou státu EU (ŠÍR, J. a kol., 2017).

Včetně rok 2022 sankce se vztahují proti 1473 osob a 205 subjektu, které tím nebo jiným způsobem vztahují k ruskou vládě. Sankce zahrnují cílená omezující opatření (individuální sankce), hospodářské sankce a diplomatická opatření. Cílem hospodářských sankcí je vystavit Rusko závažným důsledkům vyvozeným z jeho jednání a účinně mu bránit v další agresi. Individuální sankce se zaměřují na osoby odpovědné za podporu, financování nebo provádění činností, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny a na osoby, které mají z těchto činností prospěch. Na seznamu jsou mimo jiné tyto osoby:

- ruský prezident Vladimir Putin,
- ruský ministr zahraničních věcí Sergej Lavrov,
- proruský orientovaný bývalý prezident Ukrajiny Viktor Janukovyč,
- oligarchové spojení s Kremlem, například Roman Abramovič,
- 351 poslanců ruské Státní dumy (dolní komora parlamentu), kteří 15. února 2022 hlasovali pro uznání Doněcké a Luhanské oblasti,
- členové Národní bezpečnostní rady,
- místní politici jako moskevský starosta,
- vysoce postavení úředníci a příslušníci ozbrojených sil,
- přední podnikatelé (lidé působící v ruském ocelářském průmyslu a další osoby, které ruskému státu poskytují finanční služby, vojenské produkty a technologie),
- propagandisté a dezinformátoři,
- osoby odpovědné za brutální činy spáchané v Buče a Mariupolu,
- osoby zapojené do nábory syrských žoldnérů do bojů na Ukrajině,
- vybraní rodinní příslušníci některých výše uvedených osob.

Kromě výše uvedených osob pod sankce EU ve velkém počtu dostaly i ekonomické subjekty, mezi těmito subjekty jsou: banky a finanční instituce, společnosti působící ve

vojenském a obranném odvětví, společnosti působící v leteckém, loďářském a strojírenském odvětví, ozbrojené síly a polovojenské skupiny, různé politické strany, hnutí „Všeruská lidová fronta“, mediální organizace odpovědné za propagandu a dezinformace.

Tak že v rámci hospodářských sankcí uplatnila EU na Rusko řadu omezení dovozu a vývozu. To znamená, že evropské subjekty nemohou prodávat určité výrobky do Ruska a že ruským subjektům není dovoleno prodávat určité výrobky do EU. Omezení vývozu a dovozu nezahrnují výrobky určené především ke spotřebě a zdravotnické, farmaceutické, potravinářské a zemědělské výrobky. Kromě toho EU ve spolupráci s dalšími podobně smýšlejícími partnery přijala prohlášení, v němž si vyhrazuje právo, aby v rámci WTO přestala Rusko považovat za zemi v režimu nejvyšších výhod. EU se v této věci rozhodla jednat nikoli zvýšením dovozních cel, ale přijetím souboru omezujících opatření, která zahrnují zákaz dovozu nebo vývozu určitých druhů zboží. Dále sleduje seznam zboží, které nelze vyvážet z Evropské Unie do Ruské federaci:

- špičkové technologie (například špičková elektronika a software),
- některé druhy strojů a dopravních prostředků,
- specifické zboží a technologie potřebné pro rafinaci ropy,
- zařízení, technologie a služby v oblasti energetického průmyslu,
- zboží a technologie v oblasti leteckého a kosmického průmyslu (například letadla, náhradní díly nebo jakékoli vybavení pro letadla a vrtulníky),
- zboží pro námořní plavbu a radiokomunikační technologie,
- řadu druhů zboží dvojího užití (zboží, které by mohlo být použito pro civilní a vojenské účely), jako jsou drony a software pro drony nebo šifrovací zařízení,
- luxusní zboží (například luxusní automobily, hodinky, šperky).

Tak že existuje přísný zákaz na dovoz některých druhů zboží z RF do EU, kromě jiných druhů zboží na tomto seznamu jsou:

- surovou ropu a rafinované ropné produkty s omezenými výjimkami,
- uhlí a další tuhá fosilní paliva,
- zlato, včetně šperků,
- ocel a železo, včetně výrobky z nich,
- dřevo, cement, některá hnojiva, plasty, asfalt, kaučuk,
- mořské plody a lihoviny (například kaviár, vodku),
- cigarety a kosmetické výrobky.

Tak že EU zakázala poskytování služeb pro vládu RF, veškerým právnickým osobám, organům a subjektům se sídlem v RF. Mezi těmito službami jsou: auditorské a účetní služby, poradenské služby v oblasti podnikání, daňové poradenství, poradenské služby v oblasti IT, architektonické a inženýrské služby, právní poradenství, služby v oblasti průzkumu trhu a veřejného mínění, reklamní služby, služby testování výrobků a technické kontroly.

Kromě výše opsaných embargo Rada EU přijala řadu omezujících opatření, které se vztahují na silniční, námořní a leteckou dopravu. Tak že pro ruské a běloruské banky byl přijat zákaz používání systému SWIFT, což znamená, že tyto banky nemohou získat cizí měnu, ani převádět aktiva do zahraničí.

Byly tak že uvedené sankce vůči centrální banky RF, což znamená přísný zákaz veškerých transakcí s CB RF, zmrazení aktiv v bankách EU. Také je zakázán prodej, dodávka, vyvoz a převod bankovek v eurech do RF.

Podle údajů Rady EU celkem je zmrazeno majetku na 21,5 miliardy eur, zablokovaných aktiv ruské centrální banky v EU a zemích G7 je v ceně 300 miliard eur. (RADA EU, 2023).

3.3.3. Zpětné embargo ze strany RF

Začínající rokem 2014 Ruská federace přijala řadu zpětných sankcí a embargo. V osobnosti od roku 2014 bylo přijato embargo na dovoz určitých druhů potravinářské produkce a 6. srpna 2014 bylo přijato rozhodnutí prezidenta RF o zničení už dovezené produkce ze států, které přijaly embargo proti RF. Těmito státy jsou: Spojené Státy Ameriky, státy EU, Kanada, Norsko, Austrálie. Ve seznamu produkce, na které se vztahuje embargo jsou:

- maso a masné výrobky,
- sýr, mléko a mléčné výrobky,
- ovoce a zelenina,
- ryba,
- ořechy (PREZIDENT RF, 2014).

Jedním z dalších opatření ze strany RF je omezení nákupu určitých druhů strojírenských výrobků, výrobků leteckého průmyslu z cizích zemí. Od 31. ledna 2015 vláda RF vydala nařízení č. 84 které doplňovala nařízení č. 656 ze 14. července 2014 “ O vydání

zakázu přístupu určitých druhu strojírenských výrobku pocházejících z cizích zemi za účelem nákupu zajišťujících statni a obecný potřeby” (MPO, 2014).

Od 28. února 2022 RF v odpověď na sankce EU začala RF uvádět nové sankce a embarga. Jedním z prvních byl zákaz letu letadel EU a jiných státu nad teritorii RF (což znamená, že letadla, které na ten moment byly na území RF už nemohou z ní odletět). Poté se začal proces privatizací těchto letadel ve prospěch RF. Dále 01.03.2022 vláda RF vydala nařízení v textu kterého je napsáno, že do 31.12.2022 má byt realizován zákaz na vyvoz z RF a dovoz do RF produkce, která je na sankčních seznamech publikovaných vládou RF (PREZIDENT RF, 2022).

Od 01.04.2022 byl přijat dekret prezidenta RF ve kterém bylo napsáno, že všechny státy, které uvedly sankce a embarga proti RF budou platit za dovoz plynu v ruské domácí měně (ruský rubl). V případě, jestliže státy se odmítnou platit v ruských rublech, bude uveden zákaz na dovoz plynu do těchto zemi a smlouvy na dovoz plynu budou přerušeny. (PREZIDENT RF, 2022). Dále 03.04.2022 prezident RF podepsal dekret č.252. Podle kterého byl uveden zákaz pro orgány státní správy všech úrovní, stejně jako pro organizace a fyzické osoby, které jsou pod jurisdikcí RF, provádět transakce, včetně uzavření zahraničních obchodních smluv, s právníckými osobami, jednotlivci a podniky, které jsou pod jejich kontrolou, ve vztahu, k nimž se vztahují zvláštní ekonomická opatření. Je také zakázáno plnit vůči osobám, které podléhají sankcím, závazky z uskutečněných transakcí, včetně transakcí z uzavřených smluv zahraničního obchodu, za předpokladu, že tyto závazky nejsou plně splněny nebo nejsou splněny. Kromě toho je stanoven zákaz vývozu surovin nebo výrobků, jejichž těžba nebo výroba probíhá v Ruské federaci, s přihlédnutím k tomu, že jsou dodávány ve prospěch osob podléhajících sankcím nebo osob pod nimi ve prospěch jiných osob (PREZIDENT RF, № 394, 2022).

Dne 27.12.2022 se publikuje Úkaz Prezidenta RF ohledně o použití zvláštních hospodářských opatření v odvětví paliv a energetiky v souvislosti se stanovením maximální ceny ruské ropy a ropných produktů některými cizími státy, tím se začíná platit zákaz na dodávky ruské ropy a ropných produktů zahraničním právníckým a fyzickým osobám. Dodávky jsou zakázány za předpokladu, že smlouvy na tyto dodávky přímo či nepřímo stanoví použití mechanismu cenového stropu. Stanovený zákaz platí ve všech fázích dodávky konečnému kupujícímu. Tento zákaz platí pro období od 01.02.2023 do 01.07.2023 (PREZIDENT RF, 2022).

Dále 29.12.2022 bylo zveřejněno doplnění k Úkazu Prezidenta RF od 08.03.2022 № 100 „O aplikaci zvláštních ekonomických opatření v oblasti zahraniční ekonomické aktivity za účelem zajištění bezpečnosti Ruské federace“, toto doplnění vedlo za sebou zavedení zvýšených sazeb vývozních a dovozních cel na výrobky a suroviny vyvážené mimo území RF a dovážené na území Ruské federace podle stanovených seznamů vládou RF (PREZIDENT RF, 2022).

3.4. Názory odborníků na dopady sankce a embarga

3.4.1. Názory na velký dopad sankce

Světová banka ve svém reportu od 10.04.2022 prognózuje hlubokou ekonomickou recese v RF kvůli uvedeným sankcím. Světová banka předpokládá v roce 2022 pokles HDP RF o 11,2 % (THE WORLD BANK, 2022).

Cristian Mardones uvádí, že v důsledku sankce EU proti RF, Rusko může očekávat významný pokles výroby vlastní produkce ve vyšší 10,1 %. V případě, že sankce a embarga budou podporovat další státy, jako je například: Austrálie, Kanada, Japonsko a Spojené státy, tento pokles bude ve vyšší 14,8 %. Ke svým výsledkům autor dospěl na základě metody hypotetické extrakce a sestavení modelu MRIO k simulaci ekonomických účinků izolace Ruska od mezinárodního obchodu. V tomto modelu byly zohledněny dva scénáře: prvním scénářem je, že sankce a embarga uvedeny pouze ze strany EU a v druhém scénáře zohledněny výsledky pro RF, jestliže sankce budou podporovat další zemi. Tato metodika však umožňuje pouze identifikaci krátkodobých dopadů spojených s pozastavením toků mezinárodního obchodu mezi zúčastněnými státy. Hospodářské dopady pro obyvatelstvo, finanční sankce, trvání konfliktu a sankce, změna vzorců mezinárodního obchodu, nové strategické a obchodní aliance, a množina dalších momentů nejsou simulovány v tomto modelu. Proto, výsledky získané v této studii lze interpretovat pouze jako nižší a krátkodobý limit pro všechny ekonomické dopady, které tento vojenský konflikt vyvolá. Dlouhodobé účinky těchto obchodních sankcí nelze identifikovat s modelem MRIO. Kromě toho model MRIO má řadu dalších nedostatků: Zaprvé, hypotetická metoda extrakce v souvislosti s MRIO předpokládá, že země ukládající sankce by mohly v krátkodobém horizontu dovážet produkty spadající pod sankce a embarga z jakékoli jiné země bez problémů nebo omezení. Za druhé, modely vstup-výstup předpokládají, že výrobní funkce každého sektoru zůstávají konstantní a že mezi různými domácími vstupy neexistují žádné možnosti substituce. Zatřetí,

zvýšení konečné poptávky po dalších produktech, plynu, ropě, nebo země vyvážející uhlí nejsou výslovně brány v úvahu, protože by bylo nutné vědět, jaké procento ruských paliv bude nahrazeno vývozem z těchto zemí. Konečně lze tvrdit, že země, které jsou válečnými podmínkami, strategickými a ekonomickými rozhodnutími, aby upravily svou produkční strukturu, o nichž se v tomto modelu neuvažuje (MARDONES, C., 2022)

Analyticky časopisu *Economic Inquiry* odhadují, že v důsledku sankcí a embargu proti RF obchod s produkcí těžebního průmyslu, který zahrnuje ropný průmysl a průmysl zemního plynu, poklesne přibližně o 44 %. Autoři dospěli ke svým výsledkům na základě sestavení empirických gravitačních rovnic, jejichž cílem je posoudit dopad sankcí na obchodní toky s cílem odhadnout dopad ekonomických sankcí na mezinárodní obchod s těžbou. Na gravitační rovnice autoři spoléhali z následujících důvodů: Zaprvé, díky intuitivní přitažlivosti a pozoruhodnému empirickému úspěchu, gravitační rovnice byla standardně používána ke kvantifikaci účinků sankcí na mezinárodní obchod. Zadruhé, protože gravitační rovnice má pevné teoretické základy, řídí náš přístup k odhadu a umožnila autorům kvůli teoretické sektorové oddělitelnosti modelu provádět analýzu jednotlivých sektorů v těžbě. A konečně, gravitační rovnicí, kterou odhadovali autoři v tomto článku pro těžební sektor, patří do strukturálního obecného rovnovážného systému (GE), který lze rozšířit tak, aby vyhovoval specifickým vlastnostem přírodních zdrojů (např., extrakce, vyčerpání atd.) za účelem převedení odhadů částečné rovnováhy získaných zde do účinků GE na obchod a dobré životní podmínky, a studovat dopad sankcí na národní a světové ceny (LARCH, M., SHIKHER, S., SYROPOULOS, C. & YOTOV, Y.V., 2022).

V důsledku restriktivních opatření očekává RF významný pokles blahobytu (reálný), tento pokles činí 1 % až 6 %. Kromě toho velké problémy pro Ruskou ekonomiku přináší omezení mezinárodního obchodu. Velký dopad sankce na RF se očekává v důsledku uvedení sankce a embarga na energetický sektor. Za účelem provádění analýzy autoři předpokládají, že změny obchodních nákladů vyplývají ze změn netarifních bariér, takže například procentuální změna v této složce znamená stejnou změnu celkových obchodních nákladů, přičemž vše ostatní je stejné. Kvantifikace toho, kolik obchodních nákladů zvyšuje, je však velmi komplikované kvůli charakteristikám vynucených omezujících opatření. Aby autoři tento problém překonali a zjednodušili interpretaci výsledků, oni zvažovali dopad široké škály zvýšení obchodních nákladů namísto pokusu o jejich kvantifikaci. Při výběru takových rozsahů zvažovali ty, které odpovídají třem scénářům s vývozem, které nejsou nesáňkujícími do Ruska, pokles o 20 % (měkký), 50 % (střední) a 75 % (závažný). Ve všech scénářích

předpokládají, že sankcionování zemí koordinuje a ukládá stejné procentuální zvýšení nákladů na nedokončenou výrobu zboží a konečný produkt. Kromě toho předpokládají, že změny v obchodních nákladech jsou dvoustranné, takže Rusko odpoví zavedením stejného zvýšení obchodních bariér. V každém scénáři provedli dvoustupňovou simulaci. Nejprve ukládali, že obchodní náklady se zvyšují ve všech průmyslových odvětvích s výjimkou energetických odvětví. Za druhé, aplikovali stejné zvýšení na všechna průmyslová odvětví (tj. Včetně energie). Tímto způsobem zrušili dopad narušení obchodu v energetickém odvětví (STEFANO, E., V. GUNNELLA, A. BORIN, F. P. CONTEDEUCA, M. MANCINI a L. PANON, 2022).

Od února 2022 roku Rada EU přijala šest souborů sankcí vůči RF. Samozřejmě, dopad sankcí na ekonomiku RF se může projevit za delší dobu, ale první výsledky je viditelné už teď prostřednictvím hospodářských ukazatelů. Podle odhadu světové banky HDP RF v roce 2022 očekává pokles o 11,2 %. Kvůli omezujícím opatřením se očekává významný pokles ukazatelů dovozu a vývozu, dle odhadu světové banky dovoz zboží a služeb do RF v roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 se sníží o 35,2 % a vyvoz poklesne o 30,9 %. Tak že z odhadu vyplývá, že míra inflace v RF v roce 2022 dosáhne 22 %. Vývoj těchto ukazatelů v takovém směru ukazuje, že sankce a embarga mají významný dopad na ekonomiku RF (RADA EU, 2022).

Specialisty z Yale University uvádějí, že v první několik měsíců od začátku války na Ukrajině a uplatnění sankcí a embargo z RF odešly společnosti, který tvořili kolem 40 % HDP RF. Tak že oni předpokládají, že v první měsíce od ruské invazí na Ukrajině import RF klesl o 50 %. Jejich názor předpokládá, že momentálně RF se nachází ve velké ekonomické krizi kvůli sankcím a embargu. Analytici se operují na široký spektrum dat, které čerpají z originálních a neveřejných externích analýz provedených globálními investičními bankami, poradenskými skupinami, nadnárodními obchodními lidry a ruskými makroekonomickými experty s jedinečným přístupem k ruským jazykovým zdrojům a dokumentům. Dále data čerpají z nekonvenčních, inovativních kontrol napříč kanály, včetně vysokofrekvenčních údajů o spotřebitelích, online screeningových dat, dat z přepravního / kontejnerového / přístavního průmyslu, dolování dat prostřednictvím komplexních zdrojů velkých dat, uvolnění od mezinárodních obchodních partnerů Ruska a komplexních agregovaných údajů od mezinárodních organizací, jako je Světová banka, IEA, OPEC a nadnárodní podniky (SONNENFELD, J., S. TIAN, F. SOKOLOWSKI, M. WYREBKOWSKI a M. KASPROWICZ, 2022).

Analytiky The World Economy uvádějí, že v důsledku sankce a embargo RF očekává významný pokles reálného HDP o 14,80 %, tento pokles je způsoben především poklesem zahraničních investic o 12,53 %. Tak že RF očekává významný pokles ekonomického blahobytu (skutečných příjmů), tento pokles činí 29,79 %, což je téměř dvakrát vyšší než ztráty reálného HDP. Dalším bodem je, že RF v důsledků sankce očekává významný pokles objemu vývozu o 22,6 %, na druhou stranu objem dovozu klesne o 50,7 %. K těmto výsledkům autoři dospěli za pomoci přístupu k projektu Globální obchodní analýzy (GTAP). GTAP představuje sebou multisectorový makroekonomický rámec, který zvažuje mezilehlé vazby. Model byl speciálně navržen pro analýzu obchodní politiky a používá se pro posouzení dopadů opatření obchodní politiky na hospodářství (MAHLSTEIN, K., MCDANIEL, C., SCHROPP, S., TSIGAS, M., 2022).

3.4.2. Názory na mírný dopad

Analytiky BOFIT (The Bank of Finland Institute for Emerging Economies), instituce se specializuje na analýze ekonomiky RF, v souvislosti se sankcemi prognózují pokles HDP RF v nejbližších několik let, například v roce 2022 pokles sestaví 4 %, stejně jako v roce 2023, ale v roce 2024 HDP RF se může vrátit k růstu průměrné o 1 %. Tak že analytiky BOFIT prognózují pokles exportu a importu. Pokles exportu v roce 2022 podle provozy sestaví 5 %, v roce 2023 prognózují snížení exportu o 10 %. Z jiné strany pokles importu v roce 2022 sestaví 25 %, a v roce 2023 dle prognózy import vzroste o 5 %. Analytiky BOFIT ukazují, že bez ohledu na válku dosáhla hodnota ruského vývozu v červnu historického maxima. Za období leden až červenec se hodnota exportu zvýšila o 48 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Vysoké ceny komodit podpořily růst výnosů z exportu. Dovození omezení EU zahrnují přechodná období, takže dopad na ruský export je zatím omezený. Rusko našlo alternativní trhy pro některé ze svých exportů, například Indie a Čína zvýšily své nákupy ropy. Dovoz ruského zboží v prvních týdnech po invazi prudce klesl, ale poté se v následujících měsících poněkud zotavil. Za prvních sedm měsíců roku 2022 se hodnota dovozu zboží snížila o 23 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Poptávka po dovozu klesla, protože ruská ekonomika vstoupila do recese, mnoho zemí zavedlo omezení vývozu do Ruska, byly uvaleny sankce na ruský finanční sektor a mnoho zahraničních firem se rozhodlo dobrovolně ukončit činnost v Rusku. Ve své prognóze analytiky BOFIT používají statistické odhady dovozu a vývozu ruského zboží pomocí využívání statistik, které byly zveřejněny obchodními partnery Ruska, statistiky obchodních

partneru jsou využity z důvodu, že RF přestala zveřejňovat statistiky které se tykají zahraničního obchodu. (BOFIT, 2022).

Vládě RF se podařilo udržet finanční stabilitu kvůli předem přijatým opatřením k vytvoření suverénní finanční infrastruktury. Přesun vývozu na nové trhy bude bolestivý a dlouhý. Ale aspoň je čas na realizaci. Nahrazení dovozu bude náročné v celé řadě odvětví špičkových technologií. Ale v jiných sektorech je to docela možné a nabere na síle. Klíčovou podmínkou pro snížení nákladů bude vytvoření alternativních kanálů pro finanční transakce se zahraničím. Zde může být klíčová role čínského jüanu. Čína má šanci výrazně posílit svou pozici alternativního globálního finančního centra.

Ještě před 2022 rokem se ruským finančním úřadům podařilo vybudovat národní platební systém, který je technicky nezávislý na externích hráčích. Proto centrální bance RF, ministerstvu financí a dalším úřadům podařilo udržet finanční stabilitu. Svou roli sehrál růst cen na ropu a plyn, který podpořil směnný kurz národní měny a částečně kompenzoval ztrátu západních trhu. (TIMOFEEV, I., 2022).

Tak že centrální banka RF představila 3 scénáře vývoje ekonomiky RF:

- Bazický scénář,
- Zrychlená adaptace,
- Globální krize.

Podle bazického scénáře se ruská ekonomika v roce 2022 a větší část 2023 roku bude klesat a přizpůsobovat se novým vnějším podmínkám. V roce 2025 se ekonomika vrátí k potenciálním tempům růstu 1,5–2,5 %. Roční míra inflace sestaví 11,0 % – 13,0 % v roce 2022, pak v roce 2023 se sníží do úrovně 5,0 % - 7,0 %. Dále podle očekávání centrální banky RF se vrátí na 4 % v roce 2024 a v budoucnu se bude blížit cíli v 4 %.

Alternativní scénář „Zrychlená adaptace“ předpokládá rychlejší adaptaci ruské ekonomiky na nové podmínky oproti bazickému scénáři s podobným stavem světové ekonomiky a geopolitickým pozadím. K rychlejší strukturální restrukturalizaci ekonomiky dojde především kvůli lepší dynamice dovozu než v základním scénáři. Vytváření nových ekonomických vazeb a rozšíření mechanismů paralelních dovozů zlepší dynamiku dovozu v horizontu prognózy. Díky novým partnerstvím a ekonomickým vazbám je ve scénáři možný růst ruské ekonomiky už v roce 2023. Meziroční míra inflace se tak do konce roku 2023 vrátí na úroveň blízko cíle (4 %), přičemž měnová politika bude oproti základnímu scénáři uvolněnější. V letech 2024–2025 zůstane meziroční inflace blízko 4 %.

Alternativní scénář „Globální krize“ předpokládá zvýšení geopolitického napětí ve světě, včetně zavedení nových sankcí proti ruské ekonomice. Kombinace těchto událostí by mohla prohloubit nerovnováhu v globální ekonomice a vést k nové globální finanční a hospodářské krizi, která by byla svým rozsahem srovnatelná s krizí roku 2007–2008. Pro ruskou ekonomiku realizace globální krize, která snižuje vnější poptávku, spolu se zhoršením geopolitického zázemí, které snižuje ceny a objemy exportu, výrazně zkomplikuje strukturální přizpůsobení a adaptaci na nové podmínky. HDP v roce 2023 poklesne více než v roce 2022. V roce 2024 bude pokles pokračovat a teprve v roce 2025 je možný mírný nárůst – cca 1 %. Roční inflace v roce 2023 vzroste na 13-16 % při oslabování rublu a zpřísnění restrikcí na straně nabídky, zvýší se i inflační očekávání. Ruská centrální banka výrazně zvýší klíčovou sazbu oproti základnímu scénáři a udrží ji na zvýšené úrovni, aby zabránila přelévání v důsledku rostoucích inflačních očekávání a zajistila návrat inflace k cíli v roce 2025. (CB RF, 2022)

4. Analytická část práce

4.1. Změny v teritoriální struktuře dovozu ČR

V následující tabulce je ukázaná teritoriální struktura dovozu ze států EU27 a RF do ČR. V tabulce je znázorněn vývoj této struktury od roku 2013 do roku 2022.

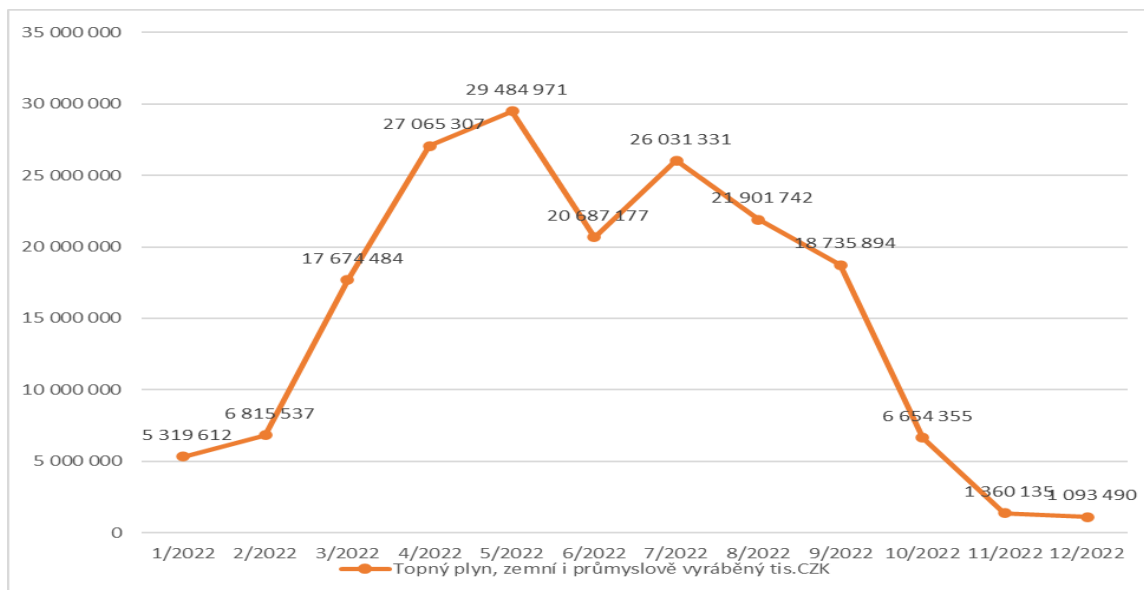
Tabulka 1: Změny v teritoriální struktuře dovozu ČR v nominálních tis. CZK

Název země	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdíl	Tempo růstu 2013-2022 %
Rakousko	87 015 718	99 489 610	103 486 306	101 370 620	119 638 562	118 031 840	115 213 209	106 340 039	129 747 040	147 600 599	60 584 881	69,63
Belgie	48 013 405	56 314 545	58 130 102	59 294 529	60 078 819	62 358 510	66 376 258	60 392 003	77 169 845	86 619 848	38 606 443	80,41
Bulharsko	6 141 075	7 269 361	8 305 796	9 617 159	13 592 138	17 227 100	17 961 647	17 300 168	17 489 264	23 336 101	17 195 026	280,00
Kypr	915 833	1 165 011	1 059 754	1 057 454	829 250	1 008 692	794 496	929 224	818 394	996 790	80 957	8,84
Německo	723 611 374	834 733 564	901 434 041	924 082 513	981 530 149	1 007 126 613	1 012 434 495	922 871 409	1 018 464 149	1 090 067 090	366 455 716	50,64
Dánsko	16 817 924	20 013 082	20 623 483	19 711 141	21 138 346	25 856 247	27 345 619	28 814 743	32 024 850	33 604 506	16 786 582	99,81
Estonsko	1 038 006	1 137 895	1 661 321	2 317 396	2 343 423	2 687 585	2 660 078	2 582 222	4 342 609	4 391 472	3 353 466	323,07
Španělsko	46 285 837	54 691 236	60 690 161	64 562 933	67 319 544	68 810 895	70 865 766	70 236 319	81 584 769	88 787 743	42 501 906	91,82
Finsko	8 045 746	10 409 219	10 761 975	9 797 533	10 505 859	11 743 747	11 857 246	11 629 818	13 850 534	16 539 930	8 494 184	105,57
Francie	90 488 711	102 349 829	105 666 363	110 601 207	119 202 135	130 831 049	127 249 611	115 110 099	131 535 278	150 398 372	59 909 661	66,21
Řecko	4 158 182	5 293 926	5 573 593	5 601 824	6 244 713	6 236 349	7 383 579	7 690 777	7 979 818	10 282 391	6 124 209	147,28
Chonatsko	3 086 190	3 747 729	3 332 252	3 709 671	5 411 891	5 662 321	5 129 752	5 518 987	5 202 141	6 165 612	3 079 422	99,78
Maďarsko	67 628 575	74 288 630	82 101 349	81 385 884	90 120 390	96 182 093	97 702 306	102 598 715	116 936 670	126 533 245	58 904 670	87,10
Irsko	16 612 338	20 699 588	29 672 615	30 861 631	41 197 909	32 079 350	20 373 821	18 056 401	20 521 423	22 616 762	6 004 424	36,14
Itálie	112 486 830	131 304 275	140 910 785	150 565 162	160 003 239	167 501 853	168 905 046	160 579 583	194 453 205	210 603 473	98 116 643	87,23
Litva	4 552 974	5 823 466	5 739 401	5 583 308	7 238 808	8 135 356	9 330 268	9 760 977	10 586 300	11 391 614	6 838 640	150,20
Lucembursko	6 334 386	6 862 751	7 035 096	5 322 346	4 841 349	5 198 951	3 395 844	3 257 139	4 934 637	5 511 320	-823 066	-12,99
Lotyšsko	2 148 901	2 078 232	2 258 633	2 857 417	3 190 269	2 816 974	2 781 493	2 347 698	2 940 958	3 378 703	1 229 802	57,23
Malta	1 665 527	1 048 217	1 072 085	978 086	877 973	884 122	1 122 123	1 066 230	1 313 483	1 320 867	-344 660	-20,69
Nizozemsko	92 118 543	107 618 210	103 280 289	99 403 548	103 202 497	111 424 225	118 978 341	115 277 547	118 615 105	151 857 181	59 738 638	64,85
Polsko	212 005 127	248 355 801	275 619 938	288 884 681	293 757 048	308 381 313	314 691 531	312 058 707	375 979 227	440 414 535	228 409 408	107,74
Portugalsko	8 956 721	10 252 006	10 377 918	10 110 454	10 940 980	11 018 429	11 955 117	11 437 152	14 197 028	15 927 767	6 971 046	77,83
Rumunsko	27 605 723	35 360 245	41 929 530	45 288 861	51 183 940	54 168 663	58 088 232	52 802 595	61 679 084	65 137 442	37 531 719	135,96
Ruská federace	152 110 330	129 494 024	103 715 303	83 886 672	116 207 403	127 696 138	115 086 924	67 753 170	152 098 219	266 149 492	114 039 162	74,97
Švédsko	26 333 946	27 966 819	29 273 308	27 097 238	30 903 891	33 128 606	33 106 310	29 945 790	35 673 413	41 888 595	15 554 649	59,07
Slovínsko	12 637 935	13 888 017	13 745 767	14 082 956	15 877 505	17 805 299	17 680 519	16 660 529	18 579 870	22 910 253	10 272 318	81,28
Slovensko	160 765 812	169 394 843	178 373 706	177 637 683	183 702 987	200 177 614	181 075 721	162 496 212	205 294 159	230 034 673	69 268 861	43,0868

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

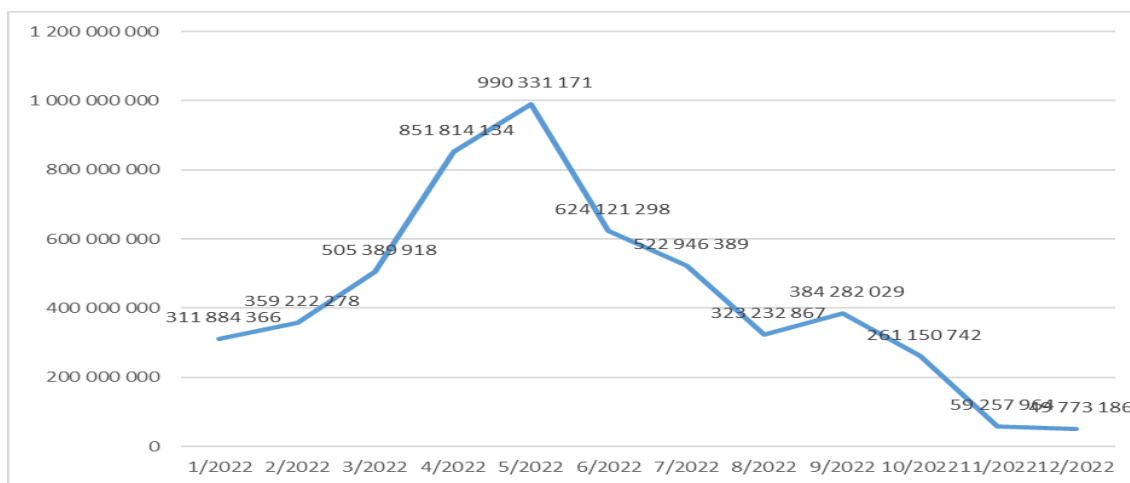
Z tabulky č. 1 vyplývá, že dovoz z RF v roce 2022 vzrostl o 74,97 %. Způsobeno to bylo tím, že po uvedení prvních embarg a sankce v důsledku války na Ukrajině, se výrazně začaly narůstat ceny a objemy dovozu některých komodit. Nejsilnější narůst byl ve skupině SITC 3 - Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály, a konkrétně nejvyšší cenový a objemový růst byl zaznamenán u topného plynu, zemního a průmyslové vyráběného (SITC 34) viz graf č. 1 a graf č. 2.

Graf 1: Růst cen dovozu SITC 34 v nominálních tis. CZK v roce 2022

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Graf 2: Růst objemu dovozu SITC 34 netto (kg) v roce 2022

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

EU a ČR měly silnou závislost na dovozu energetických surovin z RF, což po uvedení prvních embarga a sankci na začátku 2022 roku vedlo k nárůstu cen a objemu dovozu těchto surovin. Ale koncem května trh s energetickými surovinami se začal stabilizovat a objemy dovozu začaly klesat, ceny se začaly klesat pouze na konci srpna. Příčinou stabilizace trhu EU s energetickými surovinami je přeorientování a zvýšení dovozu surovin pocházejících z Norska, Alžírsko, Spojených Států Ameriky, Kataru a Nigerie.

4.2. Identifikace dopadu embargo

Začínající se anexi Krymu v roce 2014 a prodlužující rozvázáním války na Ukrajině v roce 2022 EU zavedla širokou řadu sankce a embarga nacílených na omezení jak zahraničního obchodu RF, aby neměli možnost pokračovat ve financování války, tak i na ekonomiku RF.

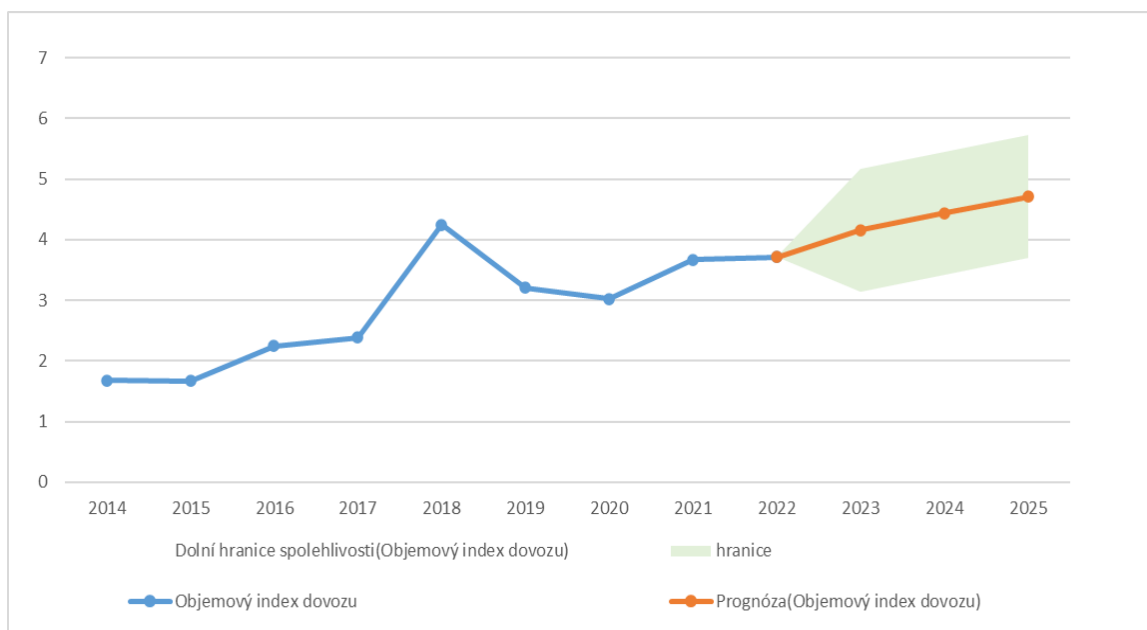
Za účelem identifikace dopadu embargo a sankce na zahraniční obchod mezi ČR a RF je použita standartní klasifikace zahraničního obchodu (SITC). Dopad sankce a embarga je hodnocen pomocí indexu růstu obratu a objemových indexu dovozu a vývozu (Laspeyresův objemový index).

4.2.1. Dopady embarga na zahraniční obchod s potravinami a živými zvířaty

V rámci proti sankčních opatření vláda RF v roce 2014 zakázala dovoz některých druhů zemědělské produkce a potravin, na tomto seznamu jsou: maso, mléčné výrobky, ryby, ořechy, ovoce a zelenina. V roce 2023 embargo na dovoz těchto druhů potravin stále v platnosti. Na druhou stranu EU nezavedla žádné omezující opatření v rámci této skupiny zboží.

Obchod s potravinami a živými zvířaty je zahrnut do skupiny SITC 0, vývoj indexu objemu dovozu je zachycen na grafu č. 3.

Graf 3: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 0

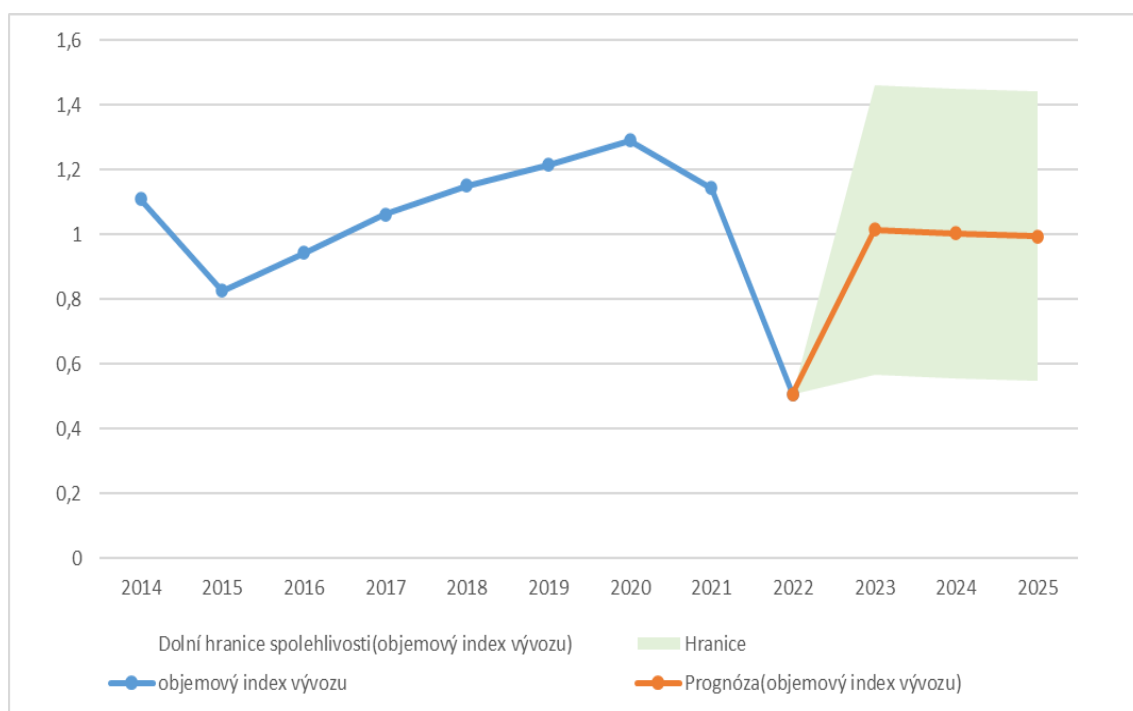
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z důvodu, že EU nezaváděla žádné omezující opatření týkající se obchodu s potravinami a živými zvířaty dovoz této skupiny zboží nebyl ohrožen, což znázorňuje graf č. 3. Nejvyšší své hodnoty dosáhl v roce 2018, v tomto roce dovoz se zvýšil o 424,91 % ve srovnání s rokem 2013. Podle prognózy dovoz této skupiny zboží bude stále zvyšovat a v roce 2025 bude pohybovat v rozmezí od +269,45 % do +472,57 % ve srovnání s 2013 rokem na intervalu spolehlivosti odhadu 95 %.

Vzhledem k zavedení embarga na dovoz různých druhů potravin a zemědělské produkci ze strany RF se došlo ke změnám v indexu objemu vývozu, vývoj tohoto indexu je zachycen na grafu č. 4.

Graf 4: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 0

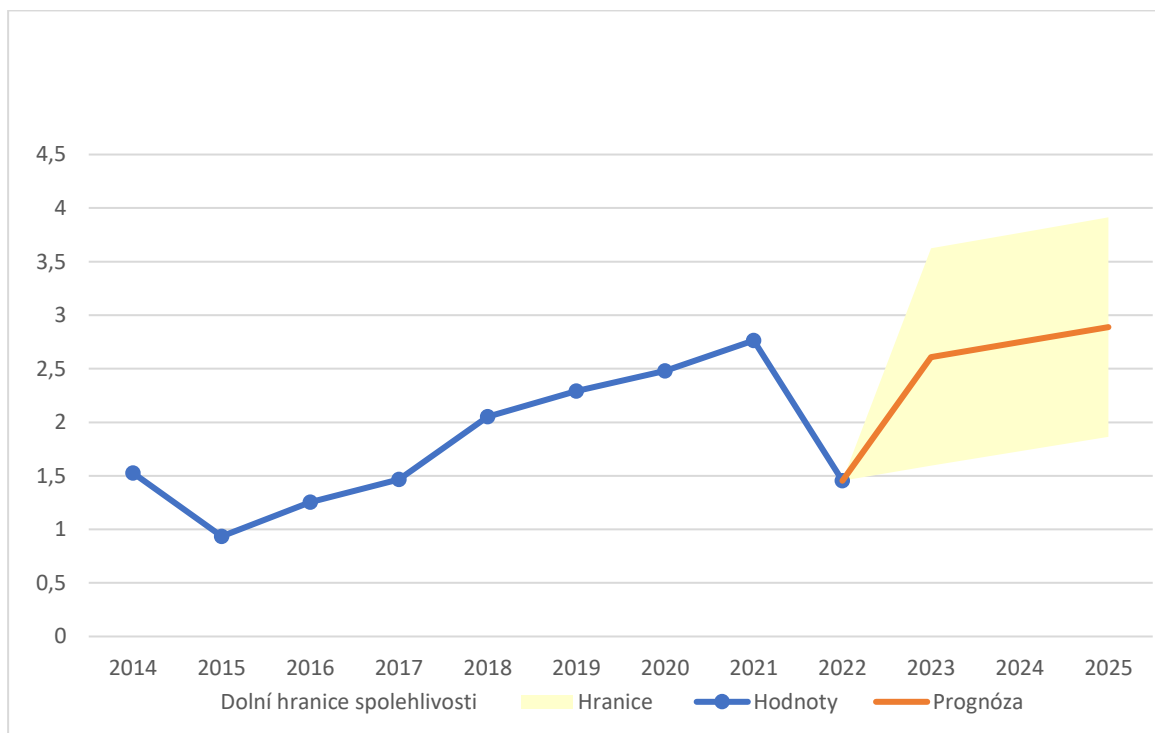

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z grafu č. 4 vyplývá, že v roce 2014 se začal klesat vývoz zboží zahrnutém ve skupině SITC 0. V roce 2015 tento pokles sestavil -17,35 % ve srovnání s rokem 2013, ale následně objem vývozu rostl a nejvyššího objemu dosáhl v roce 2020 a to je +29,11 %. Následně od roku 2020 do roku 2021 se objem začal klesat, příčinou tomu byly COVID-19 a související s těmito onemocnění opatření. K největšímu poklesu došlo v roce 2022, v tomto roce index objemu vývozu sestavil -49,33 % vzhledem k politické situaci. Dle prognózy v roce 2025 index objemu vývozu bude pohybovat s pravděpodobností 95 % v intervalu od -55,23 % do -0,053 % ve srovnání s rokem 2013.

V následujícím případě index růstu obrátu zaznamenává o relativním snížení hodnoty obchodu s potravinami a živými zvířaty v z důvodu zavedení embarga ze strany RF viz graf č. 5.

Graf 5: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 0

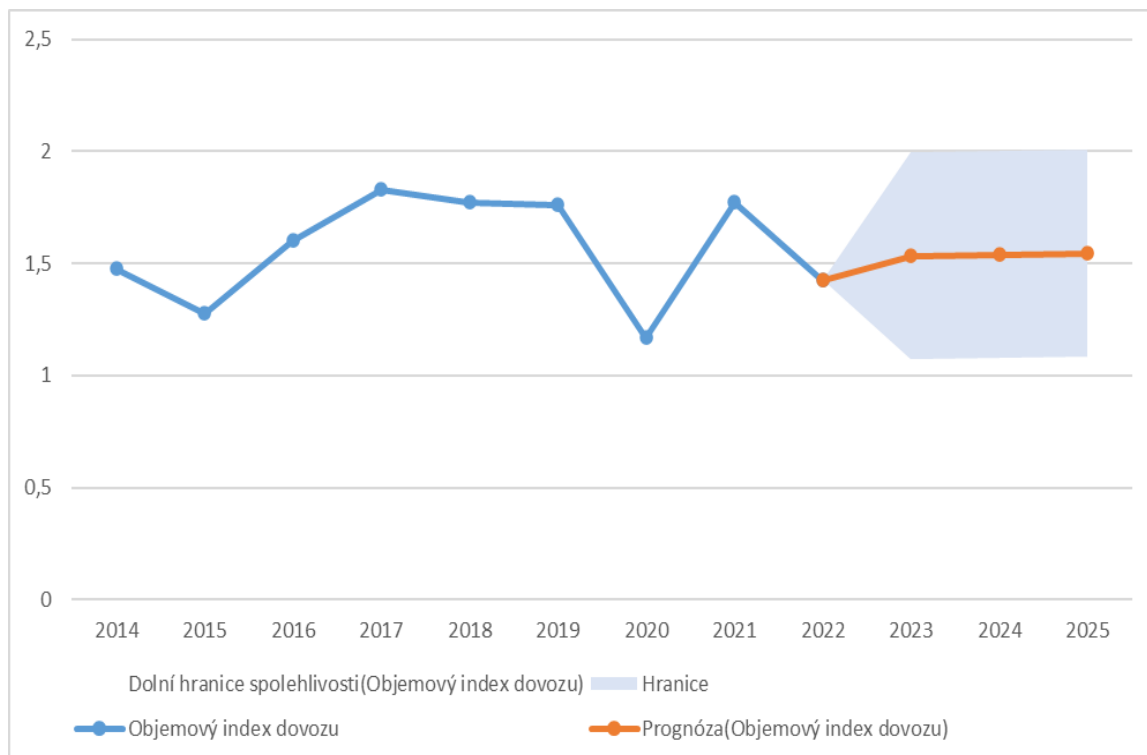
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z grafu č. 5 vyplývá, že v roce 2015 kvůli embargo hodnota obchodu klesla na -6,48 %, ve srovnání s rokem 2013. Ale následně hodnota obchodu postupně se zvyšovala do roku 2021. K poklesu došlo v roce 2022, ale index růstu obrátu stejně vykazoval vyšší hodnotu než v roce 2013, ve srovnání s rokem 2013 v roce 2022 hodnota obchodu s této skupinou zboží sestavila +45,39 %. Dle prognózy v roce 2025 hodnota obchodu bude pohybovat s pravděpodobností 95% v intervalu od +86,33 % do +291,38 %.

4.2.2. Dopady embarga na zahraniční obchod s nápoji a tabákem

V rámci této skupiny zboží nebyla doposud zavedena široká řada embarga. Jenomže v roce 2022 bylo zavedeno embargo na dovoz cigaret z RF. Graf č. 6 znázorňuje vývoj indexu objemu dovozu v období od roku 2013 do roku 2022.

Graf 6: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 1

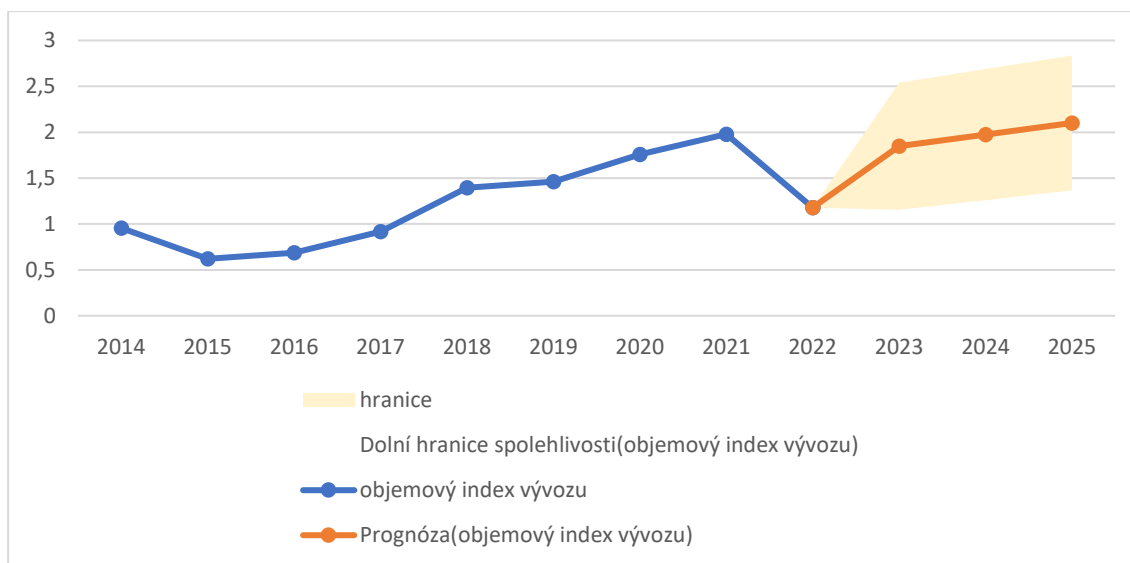

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z grafu č. 6 vyplývá, že k poklesu objemu dovozu docházelo v roce 2015, což je výsledkem politické situací vyvolanou několika faktory, těmito faktory jsou: anexe Krymu a destabilizaci situací v regionech Doněck a Luhansk. Avšak po poklesu v roce 2015 objem dovozu byl vyšší než v roce 2013 a sestavil +27,62 %, ale následně objem dovozu pokračoval růst. K dalšímu významnému poklesu objemu dovozu došlo v období COVID-19 z důvodu narušení některých dodavatelských řetězců v roce 2020, po tomto poklesu objem obchodu sestavoval +16,93 %. V roce 2022 objem dovozu poklesl z důvodu zavedení embarga EU na dovoz cigaret z RF, ale objem dovozu byl stále vyšší +42,51 % ve srovnání s rokem 2013. Dle prognózy objem dovozu ve srovnání s rokem 2013 v roce 2025 na intervalu s pravděpodobností 95% odhadu bude pohybovat v intervalu od +8,35 % do +100,91 %.

Stejná příčina způsobila pokles objemu vývozu v roce 2015 v této skupině zboží, viz graf č. 7.

Graf 7: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 1

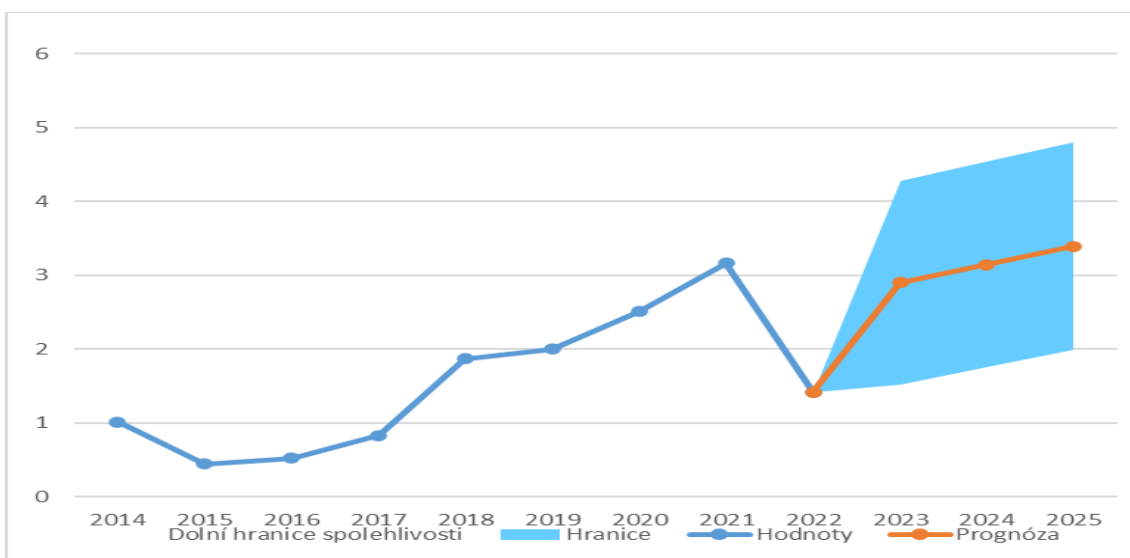

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

K významnému poklesu oproti roku 2013 došlo v roce 2015, v tomto roce pokles sestavil -37,96 %, ale v následujících rocích objem vývozu vykazoval růst, situace se změnila v roce 2022 z důvodu zavedení embarga na dovoz z RF lihovin, ale ve srovnání s rokem 2013 v roce 2022 objem vývozu sestavoval +17,80 %. Z prognózy uvedené na tomto grafu č.7 vyplývá, že pokud politická situace se nezhorší, objem vývozu se vrátí k růstu a bude pohybovat v roce 2025 v intervalu od +36,54 % do +183,61 % na intervalu spolehlivosti 95 %.

Podobná situace se vyskytuje u růstu obrátu, viz graf č. 8.

Graf 8: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 1

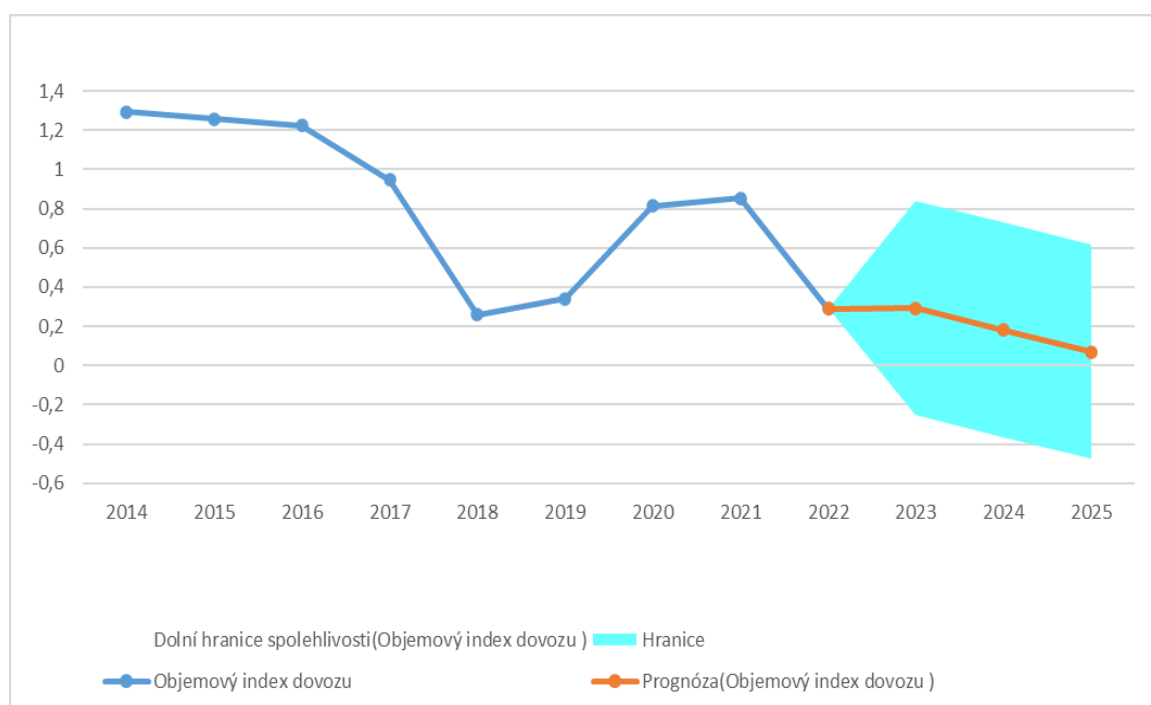
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Stejně jako v situaci s poklesem objemu dovozu/vývozu v této skupině zboží v roce 2015 z tohoto grafu č. 8 vyplývá že v důsledku politické situaci v rocích 2014-2015 docházelo k poklesu hodnoty obchodu, tento pokles činil -55,38 % oproti hodnotě obchodu v roce 2013. Hodnota obchodu neustále rostla do roku 2022. V roce 2022 vzhledem k pořad zhoršující politické situaci kolem RF a zavedení embarga na dovoz do EU cigaret pocházejících z RF došlo k poklesu obratu ve srovnání s rokem 2013, ale hodnota obchodu byla vyšší v roce 2022 oproti roku 2013 a sestavila +41,98 %. Dle prognózy v dalších letech hodnota obchodu může vyrůst a bude pohybovat v intervalu od +98,43 % do +379,82 % v roce 2025, interval spolehlivosti odhadu činí 95 %.

4.2.3. Dopady embarga na zahraniční obchod se surovinami nepoužitelnými, s výjimkou paliv

Od roku 2022 EU zavedla širokou řadu sankce a embarga v rámci skupiny zboží SITC 3, před tímto rokem embargo týkající se této skupiny komodit zavedeny nebyly. Do skupiny SITC 3 spadají: dřevo, papír, kaučuk, písek a další suroviny. Vývoj indexu objemu dovozu z RF do ČR je znázorněn na grafu č. 9.

Graf 9: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 2

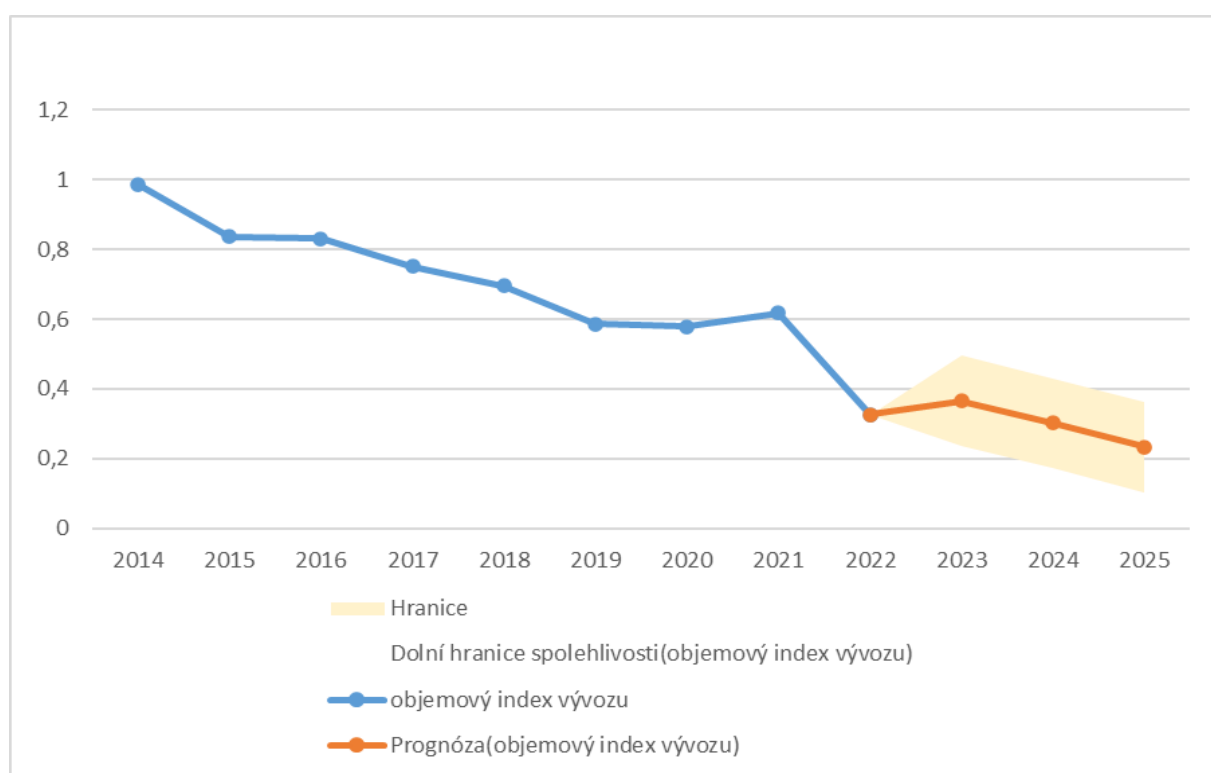

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z tohoto grafu č. 9 vyplývá, že největšího poklesu se docházelo v roce 2018, objem dovozu v tomto roce se snížil na -74,03 % oproti roku 2013, ale následně objem dovozu se zvětšoval. K dalšímu poklesu se došlo v roce 2022 v důsledku zavedení embarga na dovoz ze strany EU surovin, které jsou zaráženy v této skupině zboží, objem dovozu se snížil na -71,22 % ve srovnání s rokem 2013. Dle prognózy nadále bude pokračovat trend na pokles objemu dovozu, v roce 2025 s pravděpodobností 95 % bude pohybovat v intervalu od -147,68 % do +61,75 %.

Podobný trend se vyskytuje u indexu objemu vývozu viz graf č. 10.

Graf 10: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 2

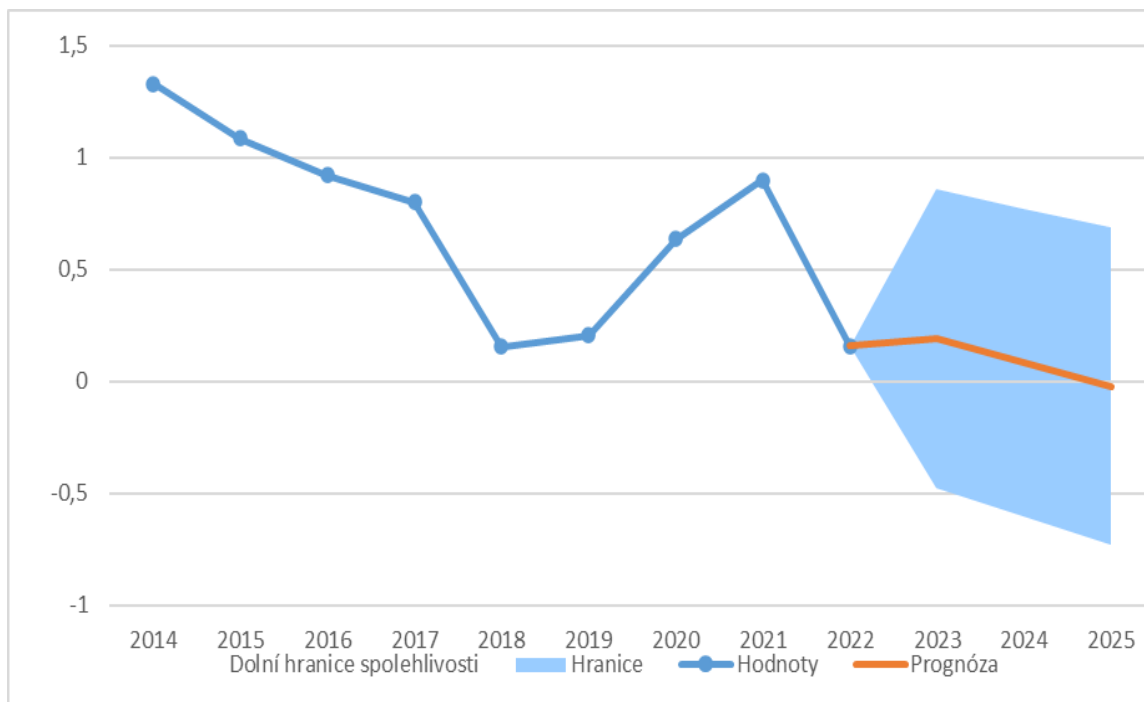

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Začínající se rokem 2014 vzhledem k nestabilní politické situaci se vyskytuje trend na pokles objemu vývozu, ale k největšímu poklesu dochází v roce 2022 a ten pokles sestavil -67,34 % ve srovnání s rokem 2013. Jestli situace se nezmění, to dle prognózy trend na pokles objemu vývozu bude pokračovat a v roce 2025 bude pohybovat v intervalu od -89,64 % do -63,70 % oproti roku 2013.

Podobnou tendenci odráží index růstu obrátu, viz graf č. 11.

Graf 11: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 2

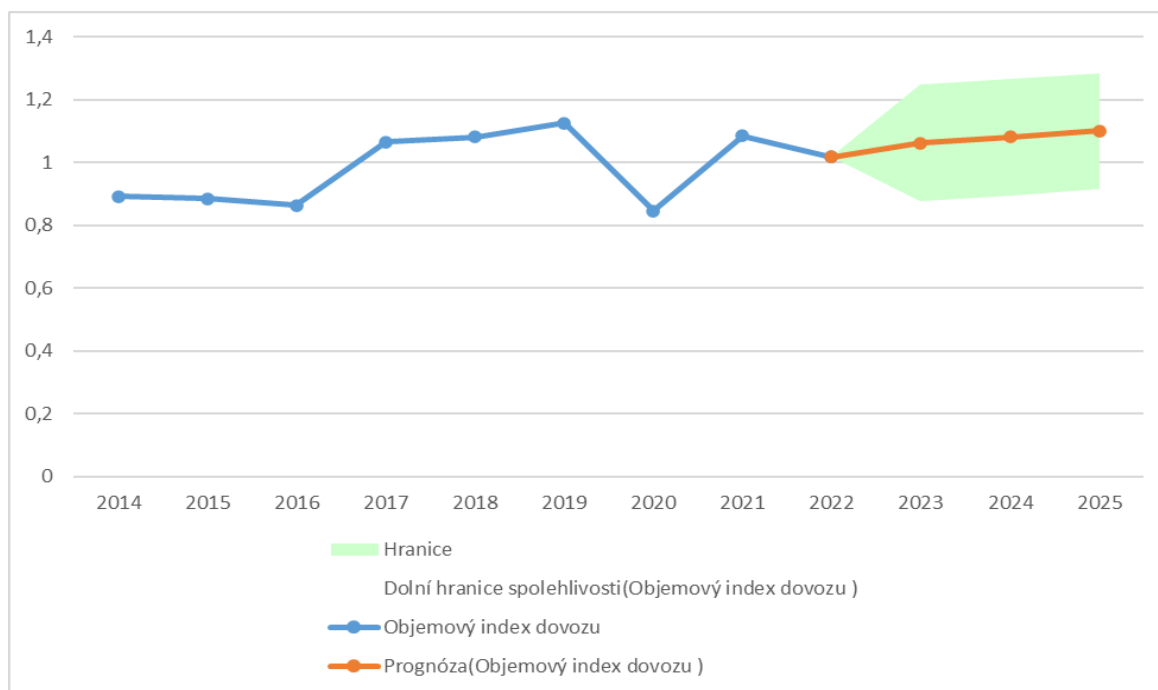
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Společně s objemem klesala hodnota obchodu v období od roku 2014 do roku 2018. Situace se začala měnit na konci roku 2018 a ve spojení s růstem objemu dovozu zboží zahrnutého v skupině SITC 2 rostla hodnota obchodu s tímto zbožím. Avšak růst se skončil v roce 2021 a hodnota obchodu byla stále nižší než úroveň roku 2013. V důsledku embarga EU hodnota obchodu klesla v roce 2022 na -84,04 % oproti roku 2013. Dle prognózy je očekáván další pokles, v roce 2025 hodnota obchodu s pravděpodobností 95 % bude pohybovat v rozmezí od -126,86 % do -31,39 %.

4.2.4. Dopady embarga na zahraniční obchod s minerálními palivy, mizivý a příbuznými materiály

Začínající rokem 2014 a pokračující rokem 2022 v rámci této skupiny zboží EU zavedla širokou řadu sankcí a embarga za účelem ohrožení největší vývozní položky RF, tím pádem v maximální výši snížily příjmy rozpočtu RF ze zahraničního obchodu. Podrobněji na grafu č. 12.

Graf 12: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 3

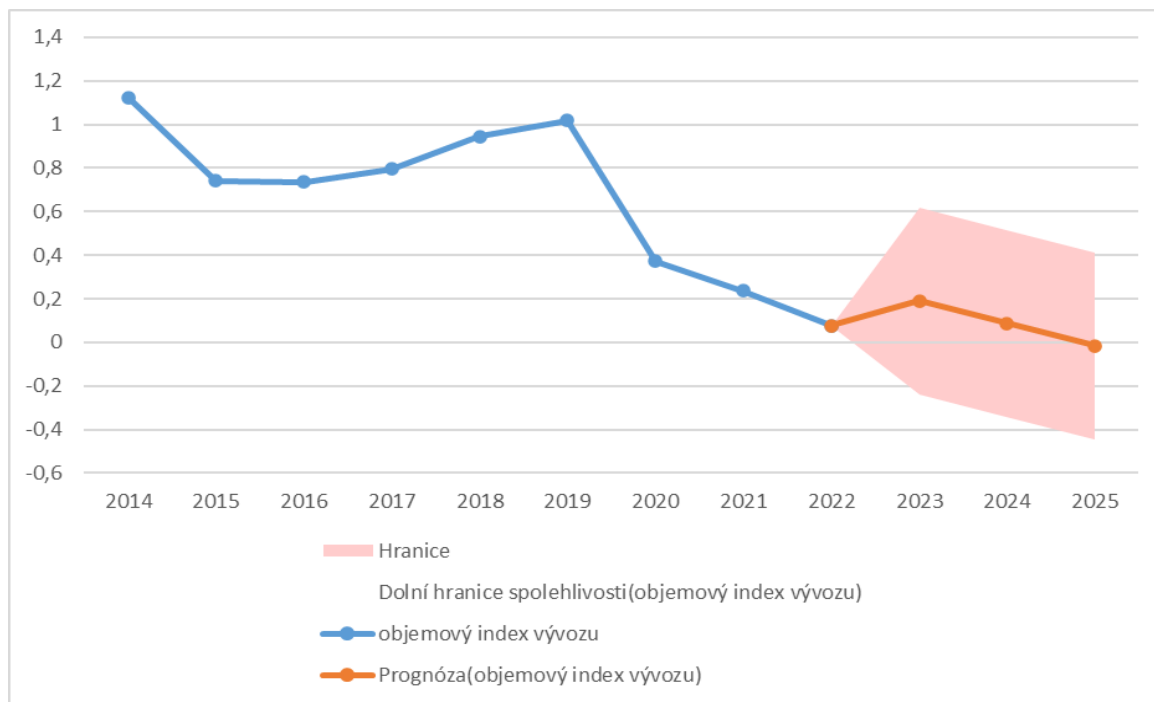
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z tohoto grafu č. 12 vyplývá, že v důsledku sankcí a embarga začínající rokem 2014 objem dovozu do ČR výrazně neklesal, naproti tomu začal od roku 2016 vykazovat růst. K výraznějšímu poklesu došlo pouze v roce 2020 a to na -15,40 % oproti roku 2013, ale následně objem dovozu se vzrostl. K dalšímu poklesu došlo v roce 2022 v důsledku zavedení nových embarga z důvodu rozvázání války na Ukrajině. V tomto roce objem dovozu se přibližně vrátil na úroveň objemu dovozu v roce 2013, vzrostl na +1,80 %. Dle prognózy objem dovozu surovin této skupiny v roce 2025 bude pohybovat v intervalu od -8,48 % do +28,64 %.

V situaci s objemem vývozu surovin zahrnutých v skupině SITC 3 se vyskytuje situace spojená s zavedením omezujících opatření na vývoz ze strany EU a na dovoz ze strany RF, viz graf č.13.

Graf 13: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 3

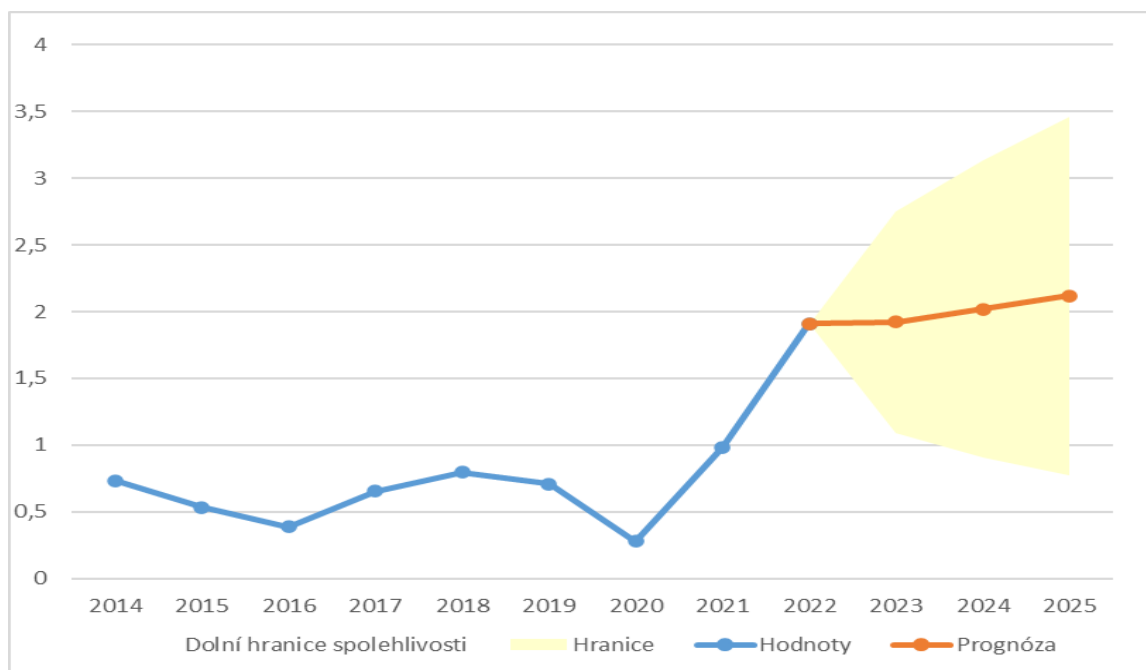

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V důsledku omezujících opatření vztahujících na vývoz této skupiny surovin ze zemi EU docházelo k významnému poklesu objemu vývozu na -25,07 % v roce 2015 ve srovnání s rokem 2013. Ale k největšímu poklesu došlo v roce 2022 v důsledku sankce a embargo vztahujících na vývoz ze strany EU. V tomto roce pokles sestavil -92,38 %. Dle prognózy v období 2023–2025 trend na pokles objemu vývozu se zůstane. Pokles objemu vývozu v roce 2025 je očekáván v intervalu od -144,48 % do -58,89 % ve srovnání s rokem 2013.

V důsledku situaci, která byla ukázaná na grafech č.1 a č.2 v roce 2022 byl zaznamenán vysoký růstu hodnoty obchodu, podrobněji viz graf č. 14.

Graf 14: Vývoj indexu růstu obratu SITC 3

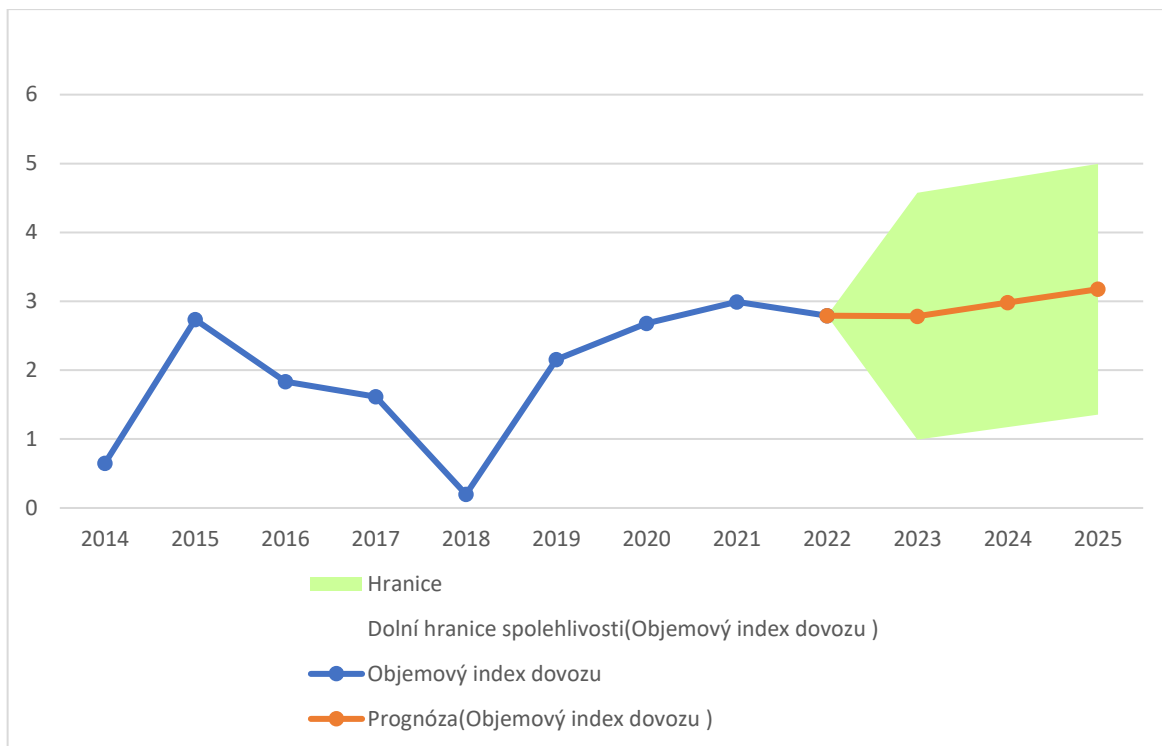
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V důsledku zavedení sankce a embarga vztahujících na suroviny zahrnuté ve skupině SITC 3 začínající rokem 2014 hodnota obchodu klesala do roku 2016, v roce 2016 sestavovala -63,08 % ve srovnání s rokem 2013. Ale začínající se rokem 2021 a končící rokem 2022 se došlo k velkému nárůstu hodnoty obchodu, ten nárůst sestavil +91,04 % oproti úrovni roku 2013. Natolik vysoká volatilita nedává možnost provést přesný statistický odhad vývoje hodnoty obchodu. Avšak dle prognózy hodnota obchodu bude v roce 2025 pohybovat v intervalu od -22,19 % do +245,83 %, ve srovnání s rokem 2013. Ale vzhledem k počtu a přísnosti embarga a sankce ze strany EU a platnosti zákazu dovozu ropy a ropných výrobků do státu podporujících mechanismus cenového stropu ze strany RF, hodnota obchodu bude pohybovat kolem dolní hranice prognózy.

4.2.5. Dopady embarga na zahraniční obchod s živočišnými a rostlinnými oleji, tuky a vosky

Bez ohledu na to, že v rámci této skupiny surovin nebyla uvedena široká řada sankcí a embarga v průběhu období 2014–2022 docházelo k velkým změnám v objemech dovozu těchto surovin, viz graf č. 15.

Graf 15: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 4

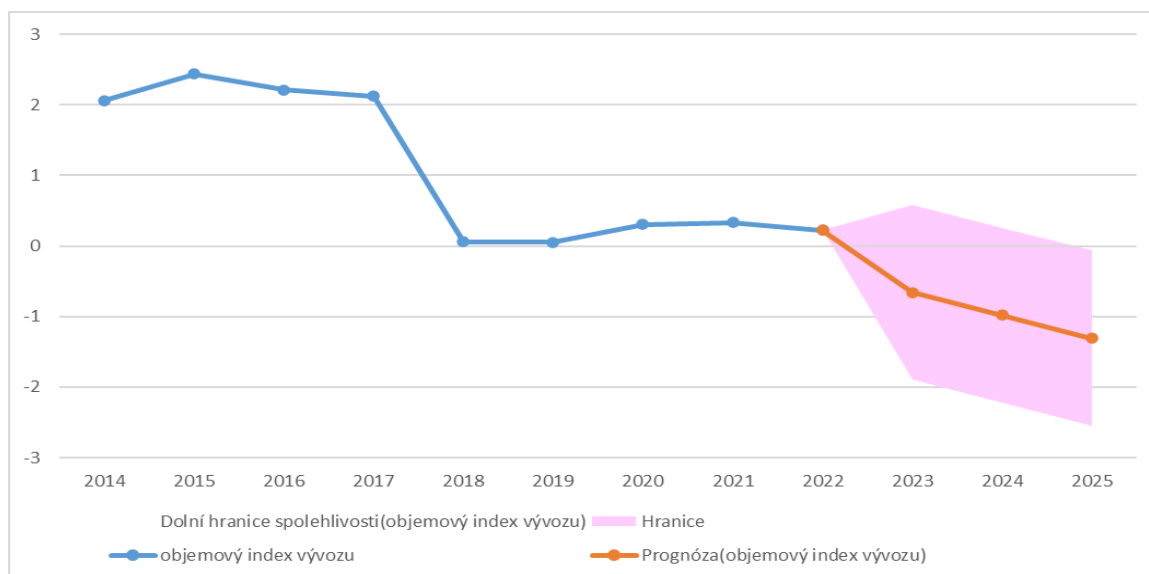

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V rámci této skupiny komodit od roku 2016 do roku 2018 dochází k poklesu objemu dovozu z RF do ČR, v roce 2018 objem dovozu klesl na -80,33 % ve srovnání s rokem 2013. Je to spojeno s tím, že některé položky ve skupině SITC 4 spadají pod sankční opatření na dovoz do RF, proto velký počet místních výrobců provedl přeorientování na místní trhy, aby zvládli zabezpečit spotřebu vnitřního trhu RF. Ale následně index objemu dovozu vykazoval růst do roku 2022, ve kterém objem dovozu zvýšil na 179,18 % ve srovnání s rokem 2013. Dle prognózy v roce 2025 s pravděpodobností 95 % objem dovozu z RF do ČR bude pohybovat v intervalu +35,60 % do +399,54 %.

Podobná situace, která byla vyvolaná týmiž příčinami, jako v situaci s dovozem se vyskytuje u indexu objemu vývozu, viz graf č. 16.

Graf 16: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 4

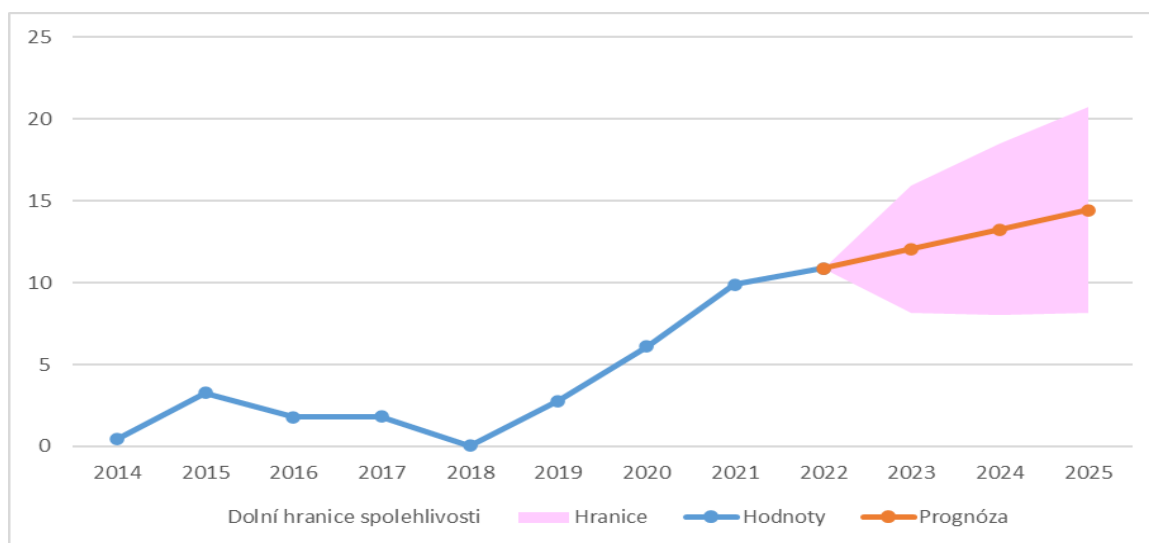

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Největší pokles objemu vývozu komodit nacházejících v této skupině SITC 4 byl zaznamenán v roce 2018, v tomto roce pokles činil -94,22 %, ve srovnání s úrovním objemu vývozu do RF v roce 2013. Pokles vyvolán zavedením embarga RF, v důsledku toho byl zaveden zákaz dovozu do RF některých položek z této skupiny SITC 4. Po zhoršení politické situaci v roce 2022 objem vývozu do RF sestavil -77,85 % oproti roku 2013, následně dle prognózy se zachová trend na výrazný pokles objemu vývozu a v roce 2025 bude pohybovat v rozmezí od -355,43 % do -105,67 %.

Naproti tomu index růstu obrátu vykazuje růst hodnoty obchodu, viz graf č. 17.

Graf 17: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 4

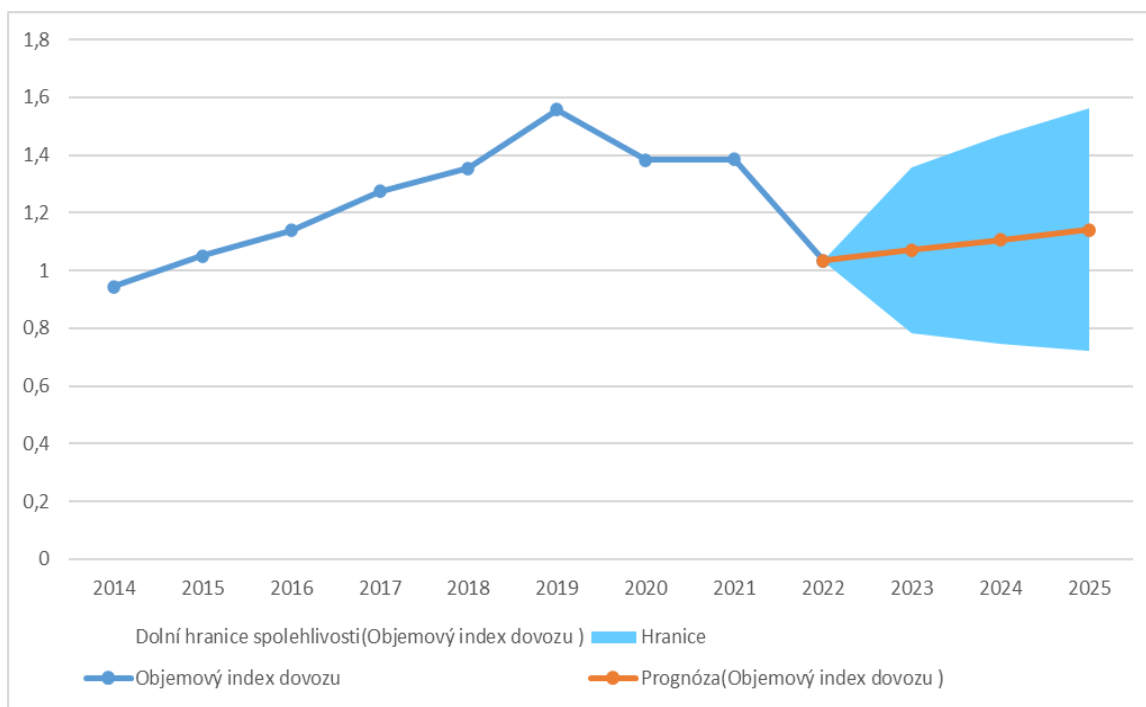
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z tohoto grafu vyplývá, že hodnota obchodu v roce 2018 poklesla spolu s objemem dovozu/vývozu viz grafy č. 15 a č. 16, pokles hodnoty obchodu sestavil -96,60 % ve srovnání s rokem 2013, ale následně vykazoval velký růst obrátu. V roce 2022 nárůst obrátu činil +988,05 % oproti roku 2013. Vzhledem k tempu růstu obrátu statistická prognóza ukazuje, že v roce 2025 s pravděpodobností 95 % hodnota obchodu bude pohybovat v intervalu od +713,66 % do +1973,59 %, ve srovnání s rokem 2013.

4.2.6. Dopady embarga na zahraniční obchod s chemikáliemi a příbuznými výrobky

V rámci klasifikaci komoditní struktury ZO SITC 5 byla zavedena široká řada sankcí a embarga, výrazně ovlivňujících obchod s těmito zbožím. Na grafu č. 18 znázorněny změny objemu dovozu.

Graf 18: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 5

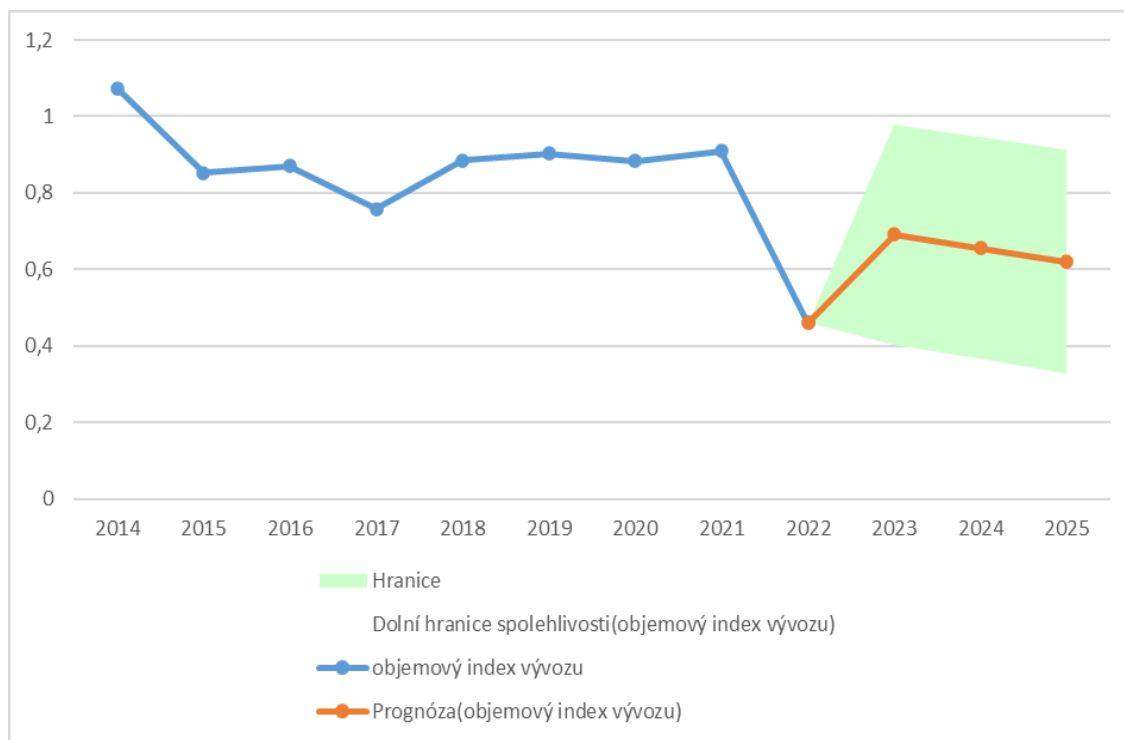
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Do roku 2021 nebyly uvedeny sankce a embarga vztahující na chemický průmysl. Ale v roce 2021 RF uvedla řadu embarga na dovoz některých položek zahrnutých v skupině SITC 5, což následně vedlo za sebou přeorientování chemického průmyslu RF na vnitřní trhy za účelem zabezpečení spotřeby uvnitř RF. V roce 2022 EU zavedla řadu embarga týkajících této skupiny SITC 5, ale ve srovnání s rokem 2013 v roce 2022 objem

dovozu byl stále vyšší na +3,46 %. Dle prognózy v roce 2025 objem dovozu tohoto druhu zboží bude pohybovat v intervalu od -27,96 % do +56,22 % oproti roku 2013.

Podobnou situaci odráží graf č. 19, na kterém zohledněn vývoj objemu vývozu.

Graf 19: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 5

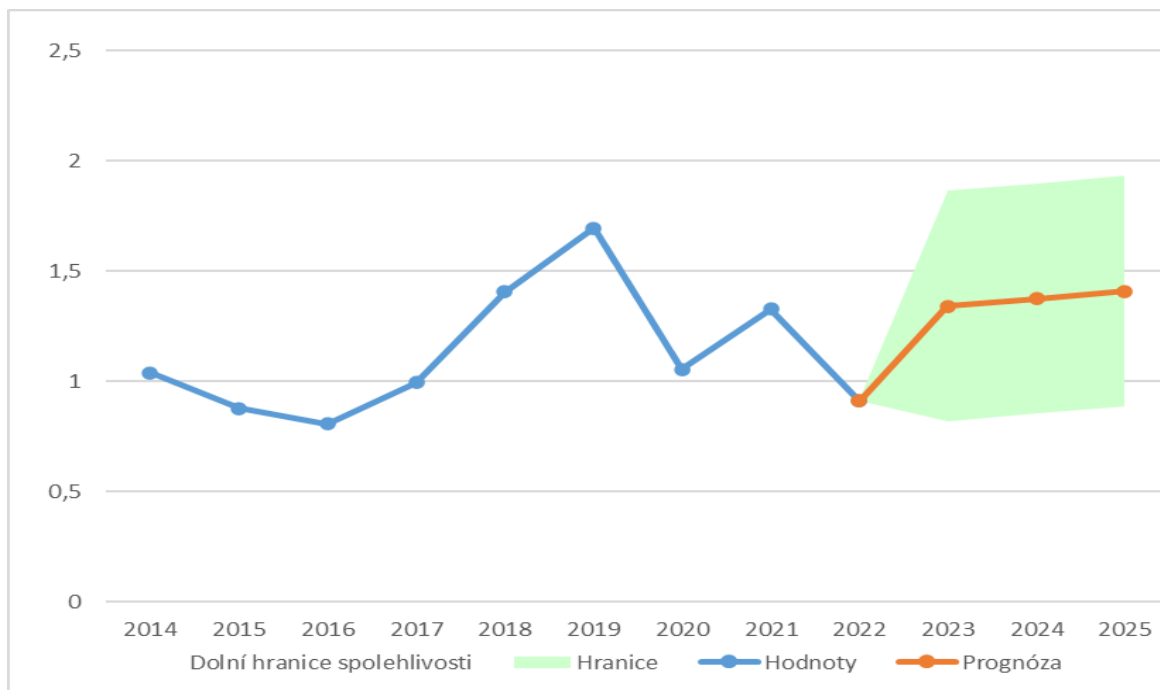

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Vzhledem k zhoršení politické situaci v roce 2015 došlo k poklesu objemu vývozu z ČR do RF zboží zahrnutého v skupině SITC 5, tento pokles se pokračoval do roku 2017. V roce 2022 došlo k výraznému poklesu objemu vývozu z důvodu zavedení embarga RF v roce 2021 na dovoz některých položek této skupiny a zavedení embarga ze strany EU, pokles objemu vývozu sestavil -53,93 % oproti úrovni objemu v roce 2013. Dle prognózy objem vývozu s pravděpodobností 95 % bude pohybovat v intervalu od -67,25 % do -8,79 % ve srovnání s rokem 2013.

Změny ve vývoje hodnoty obchodu jsou zobrazeny v grafu č. 20.

Graf 20: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 5

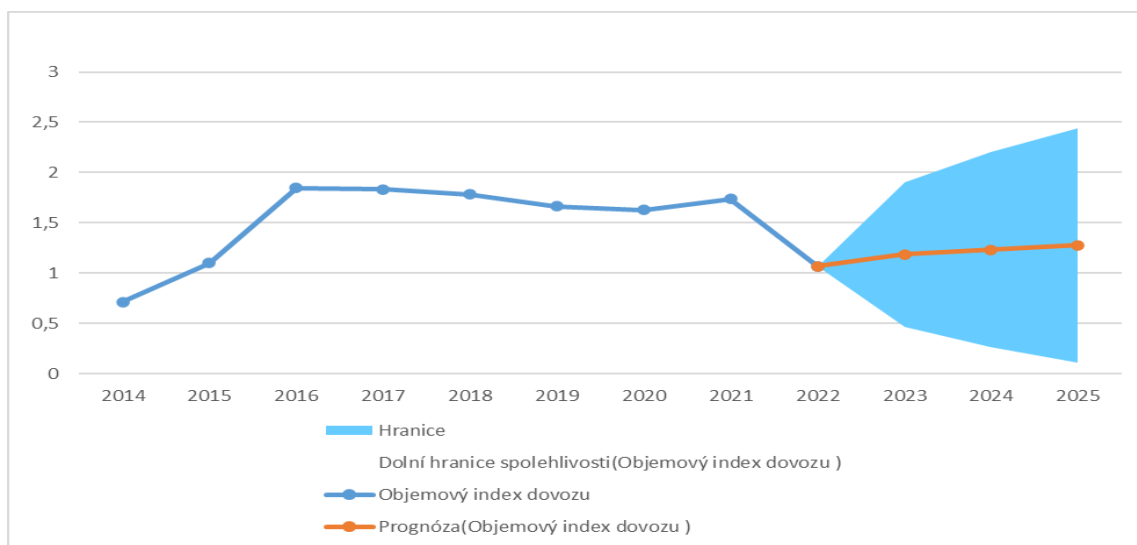
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z tohoto grafu vyplývá, že v důsledku embarga a sankcí ze strany EU a RF v roce 2022 došlo k poklesu hodnoty obchodu na -8,87 % oproti roku 2013. Statistická prognóza ukazuje, že v letech 2023–2025 obrat v této skupině zboží vzroste, v roce 2025 hodnota obchodu bude pohybovat v rozmezí od -11,40 % do +93,12 %, ve srovnání s obratem roku 2013.

4.2.7. Dopady embarga na zahraniční obchod s tržními výrobky tříděnými hlavně podle materiálu

V rámci této skupiny zboží EU zavedla první dovozní a vývozní embarga v roce 2014, do roku 2022 tyto embarga se neustále prodlužovaly, v roce 2022 do sankčních seznamu dostaly další výrobky ze skupiny zboží SITC 6. Vývoj indexu měřícího objem dovozu viz graf č. 21.

Graf 21: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 6

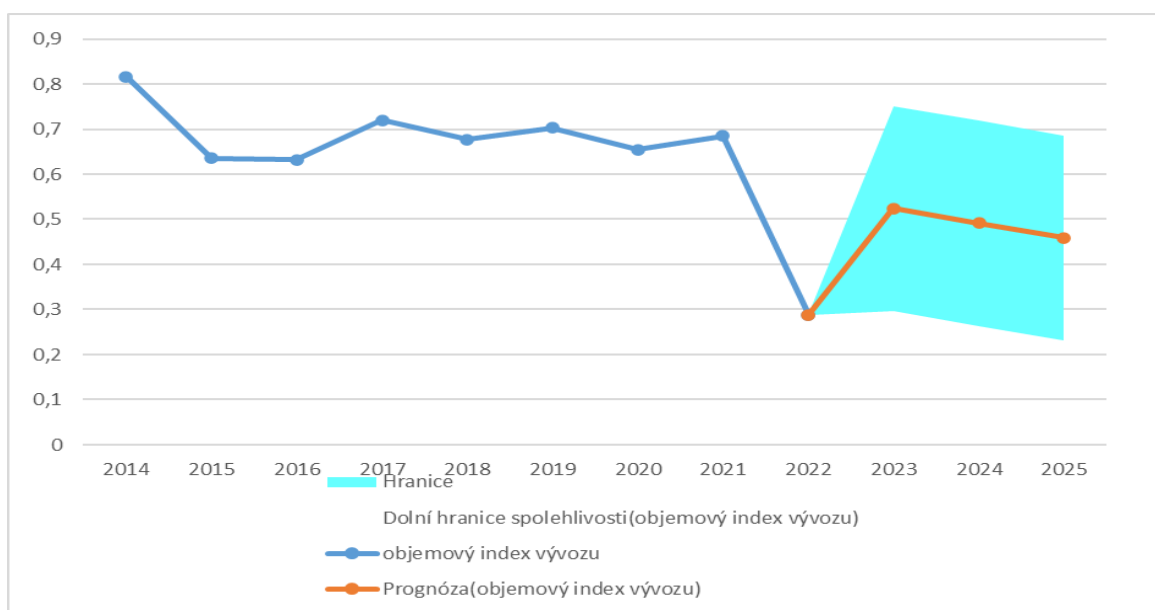

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Po uplatnění prvních embarga EU v rámci této skupiny zboží došlo k poklesu dovozního objemu mezi ČR a RF, v roce 2014 pokles sestavil -28,83 %. V následujících letech objem dovozu se zvýšil. K dalšímu výraznému poklesu došlo v roce 2022 z důvodu zavedení dovozních a vývozních embarg v tomto roce ze strany EU, objem dovozu oproti roku 2013 v tomto roce sestavil +6,91 %. Dle prognózy objem dovozu z RF do ČR bude pohybovat v roce 2025 v intervalu -98,99 % do +144,48 %, ve srovnání s objemem roku 2013.

Větší dopad embarga EU měly na objem vývozu z ČR do RF, viz graf č. 22.

Graf 22: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 6

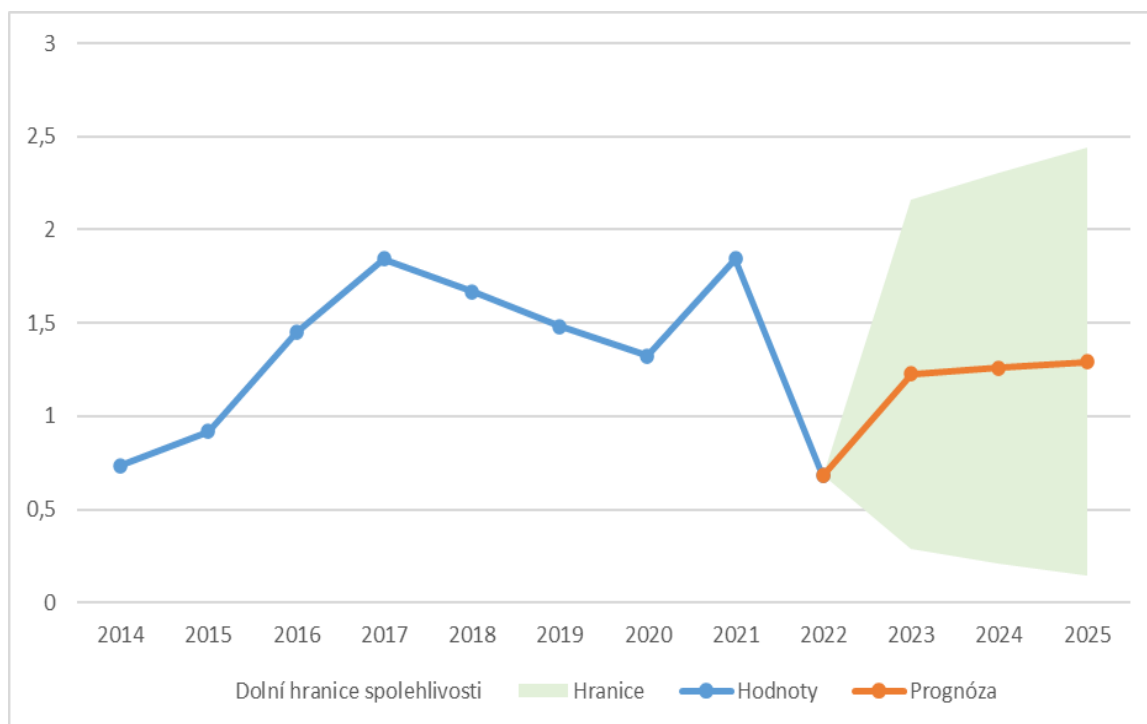
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V prvních letech po zavedení embarga EU došlo k velkému poklesu objemu vývozu položek z této skupiny zboží v roce 2015, pokles činil -36,49 %. K dalšímu výraznému poklesu došlo v roce 2022 v důsledku zavedení nových vývozních embarga EU, objem vývozu této skupiny zboží ve srovnání s rokem 2013 klesl na -71,16 %. V rámci následujících 3 let dle prognózy objem vývozu nevrátí do úrovně roku 2013 a bude pohybovat v intervalu od -76,93 % do -31,37 %.

Podobnou situaci ukazuje vývoj indexu růstu obratu, viz graf č. 23.

Graf 23: Vývoj indexu růstu obratu SITC 6

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

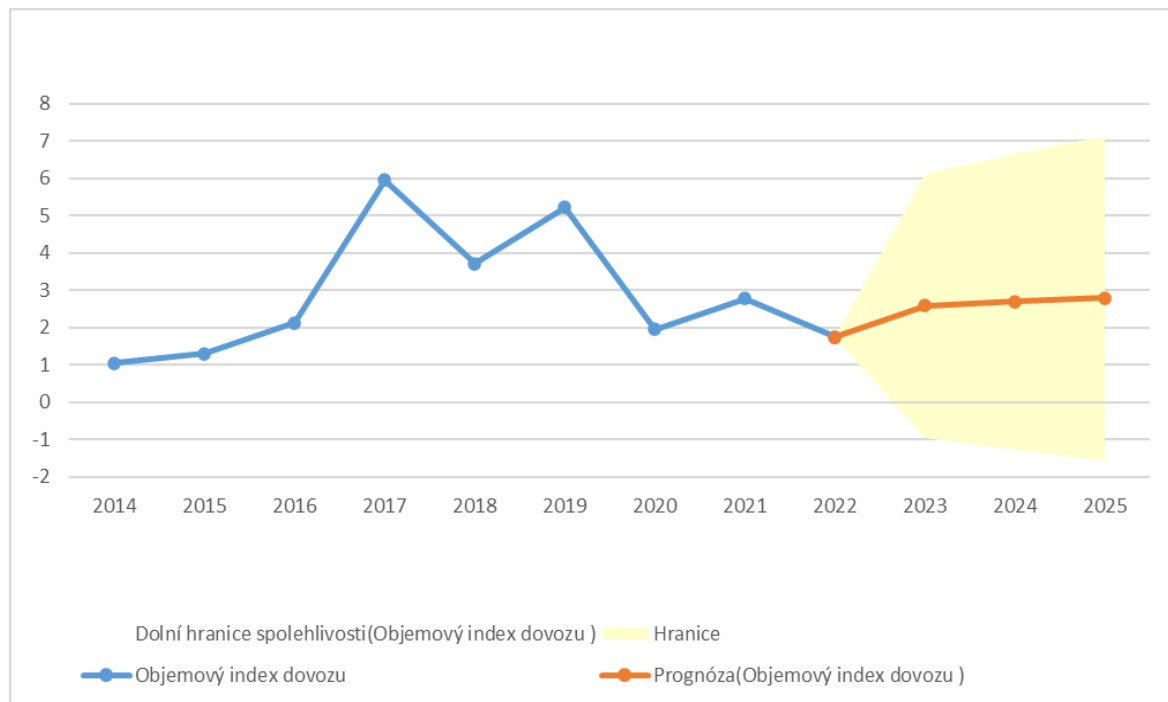
Embarga EU měly negativní dopad na hodnotu obchodu v roce 2014, ve srovnání s předchozím rokem obrat klesl na -26,46 %. Po zavedení dalších vývozních a dovozních embarg v roce 2022 vůči RF došlo k velkému poklesu obratu na -31,76 %. Dle prognózy na období 2023–2025 hodnota obchodu bude pohybovat ve srovnání s rokem 2013 v rozmezí od -85,54 do +143,87 %.

4.2.8. Dopady embarga na zahraniční obchod se stroji a dopravními prostředky

Začínající rokem 2014 RF a EU zavedli širokou řadu vývozních a dovozních embargo vztahujících na některé položky zboží zahrnutých v skupině SITC 7. Seznam embargoovaných položek se postupně rozšiřoval v období 2014–2021, ale po zahájení války

na Ukrajině byl do sankčních seznamu zařazen mnohem větší počet druhů zboží, než byl před rokem 2022. Podrobněji dopad na objem dovozu strojí a dopravních prostředků viz graf č. 24.

Graf 24: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 7

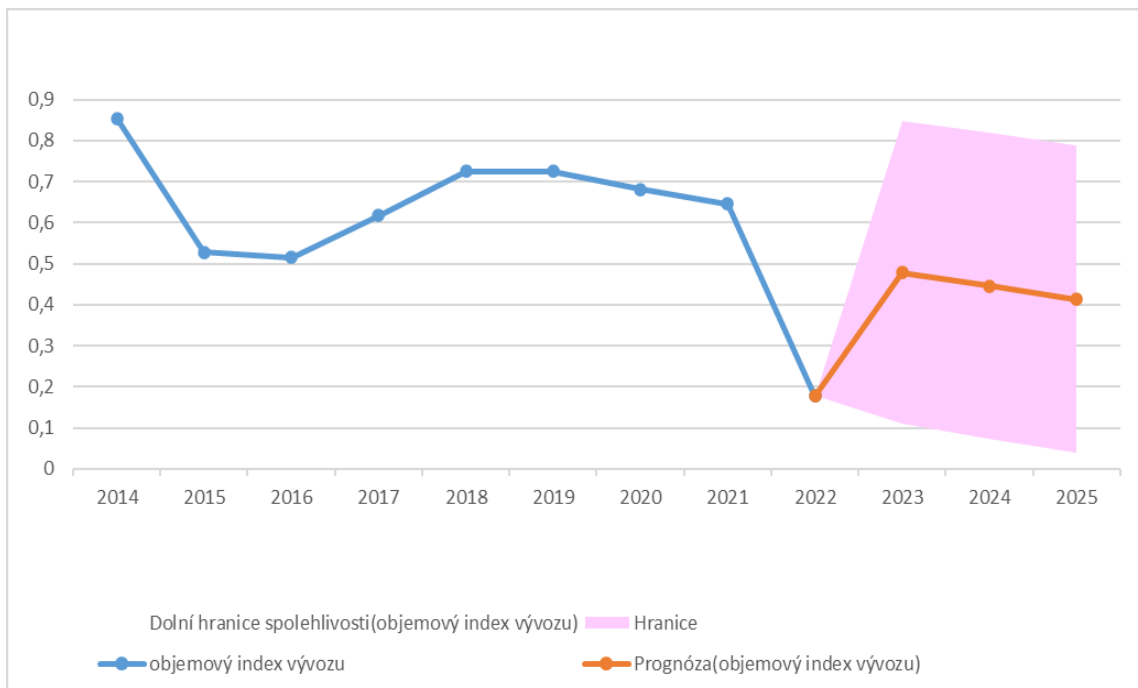

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Bez ohledu na to, že v roce 2014 EU a RF zavedly širokou řadu sankcí a embarga vztahujících na zákaz dovozu některých druhů strojí a dopravních prostředků v období 2014–2017 se ukazoval vysoký nárůst objemu dovozu z RF do ČR tohoto druhu zboží, v roce 2017 nárůst objemu činil +495,40 % oproti roku 2013. Po zavedení dalších zákazů vývozu a dovozu v roce 2022 objem dovozu byl stále vysoký a činil +74,91 %, ve srovnání s objemem roku 2013. Dle prognózy v roce 2025 objem obchodu bude pohybovat v intervalu od -54,74 % do + 613,98 %.

Opačná situace vyskytuje při sledování indexu objemu vývozu této skupiny zboží. Podrobněji viz graf č. 25.

Graf 25: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 7

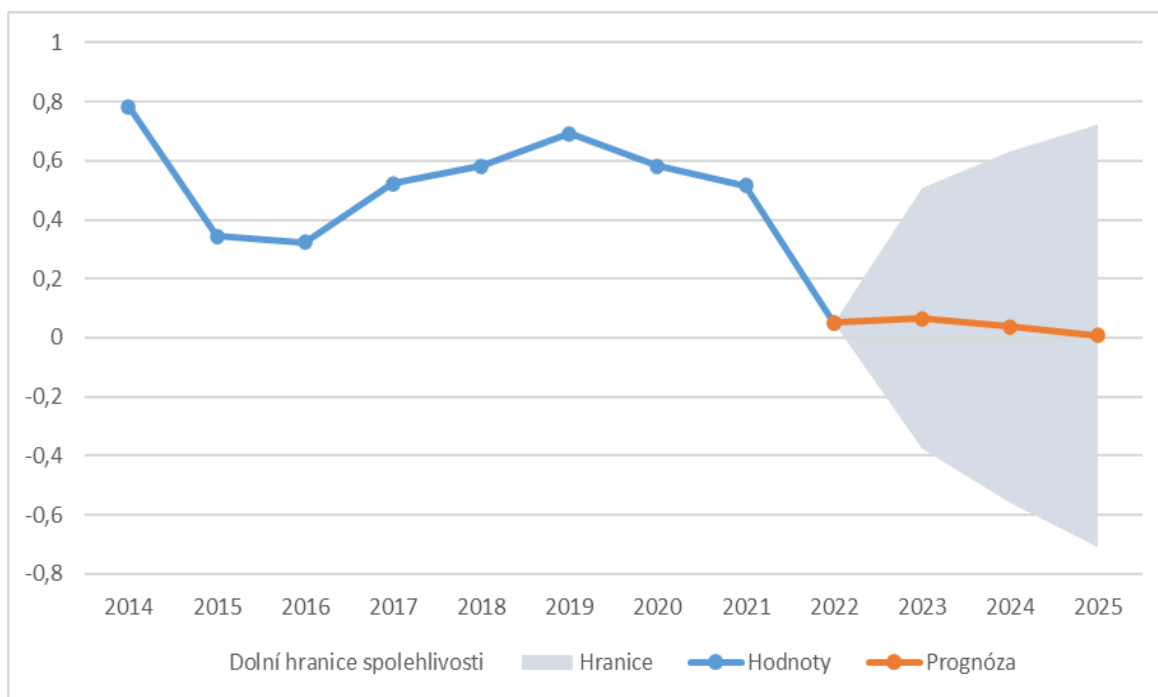

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Po zavedení vývozního a dovozního embarga EU a RF vztahujících na některé položky skupiny SITC 7 došlo v roce 2015 k poklesu objemu vývozu na -47,25 %. K dalšímu významnému poklesu došlo v důsledku rozšíření oblasti působení těchto zákazů a zahrnutí do sankčních seznamů dalších druhů strojí a dopravních prostředků v roce 2022, v tomto roce objem vývozu klesl na -82,20 % oproti roku 2013. Dle prognózy v následujících 3 letech situace se výrazně nezmění, objem vývozu v roce 2025 bude pohybovat v intervalu od -96,18 % do -21,07 % oproti roku 2013.

Skoro stejnou situaci, jako je v případě s objemem vývozu, ukazuje index růstu obrátu, viz graf č. 26.

Graf 26: Vývoj indexu růstu obratu SITC 7

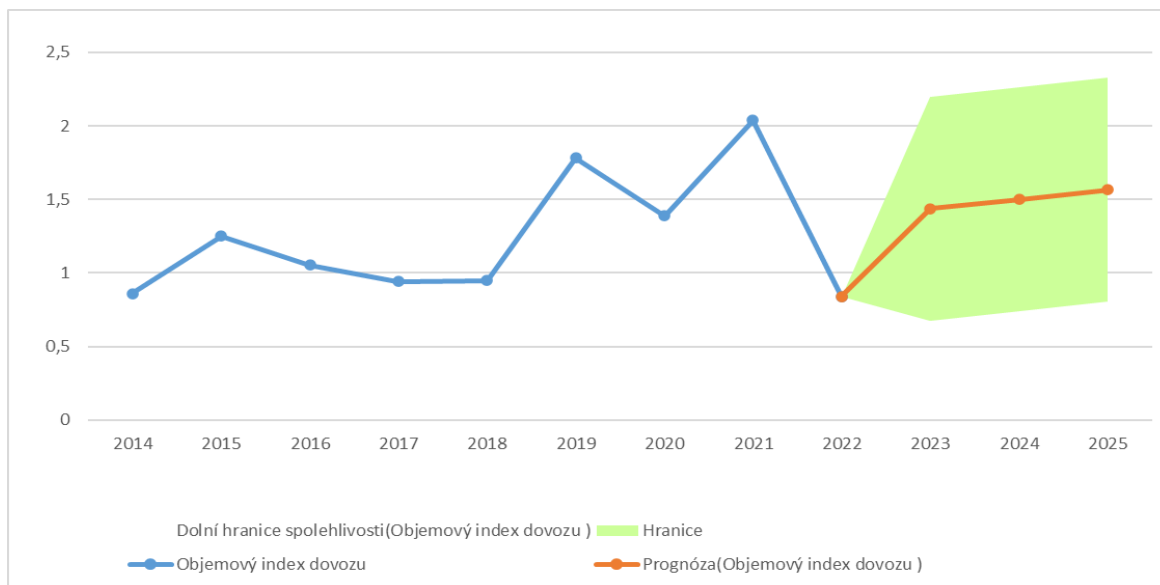
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Po zavedení embarga EU a RF na dovoz a vývoz různých druhů strojů a dopravních prostředků zařazených do skupiny SITC 7 došlo k výraznému poklesu hodnoty obchodu v letech 2014–2015, v roce 2015 hodnota obchodu klesla na -65,66 % oproti roku 2013, v roce 2022 v důsledku zavedení dalších embarga ze strany EU hodnota obchodu klesla na -94,99 %, ve srovnání s rokem 2013. V nejbližších 3 letech situace se nezmění, například v roce 2025 dle prognózy s pravděpodobností 95 % hodnota obchodu bude pohybovat v intervalu od -170,85 % do -27,74 % oproti úrovni roku 2013.

4.2.9. Dopady embarga na zahraniční obchod s průmyslovým spotřebním zbožím

Zboží z této skupiny zboží SITC 8 tak že se dostalo pod vývozní a dovozní embarga, přičemž jak ze strany EU, tak i ze strany RF. V následujícím grafu č. 27 jsou uvedeny vývoj indexu objemu dovozu.

Graf 27: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 8

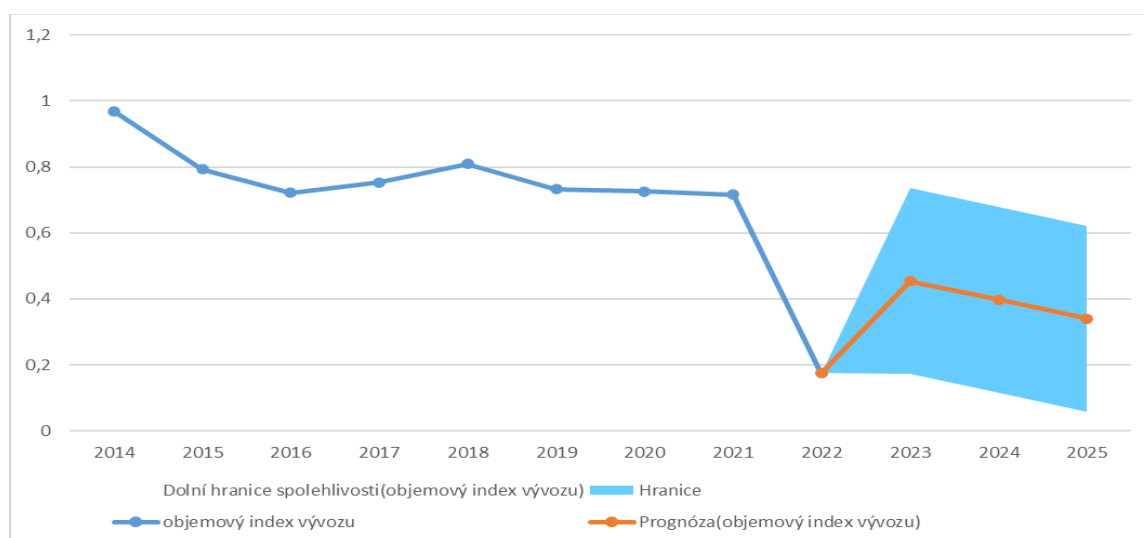

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Embarga a sankce vztahující na ZO z této skupinou zboží výrazně neovlivňovaly objem dovozu z RF do ČR, jenomže v roce 2014 došlo k mírnému poklesu objemu na -14,11 %. V důsledku zavedení další řady dovozních embarga ze strany EU v roce 2022 došlo k významnému poklesu, v tomto roce objem dovozu tohoto zboží klesl na -16,14 % oproti úrovni roku 2013. Dle prognózy v roce 2025 objem dovozu bude pohybovat v rozmezí od -19,78 % do +132,67 % ve srovnání s rokem 2013.

Opačná situace se vyskytuje ve změnách objemu vývozu zboží této skupiny do RF, viz graf č. 28.

Graf 28: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 8

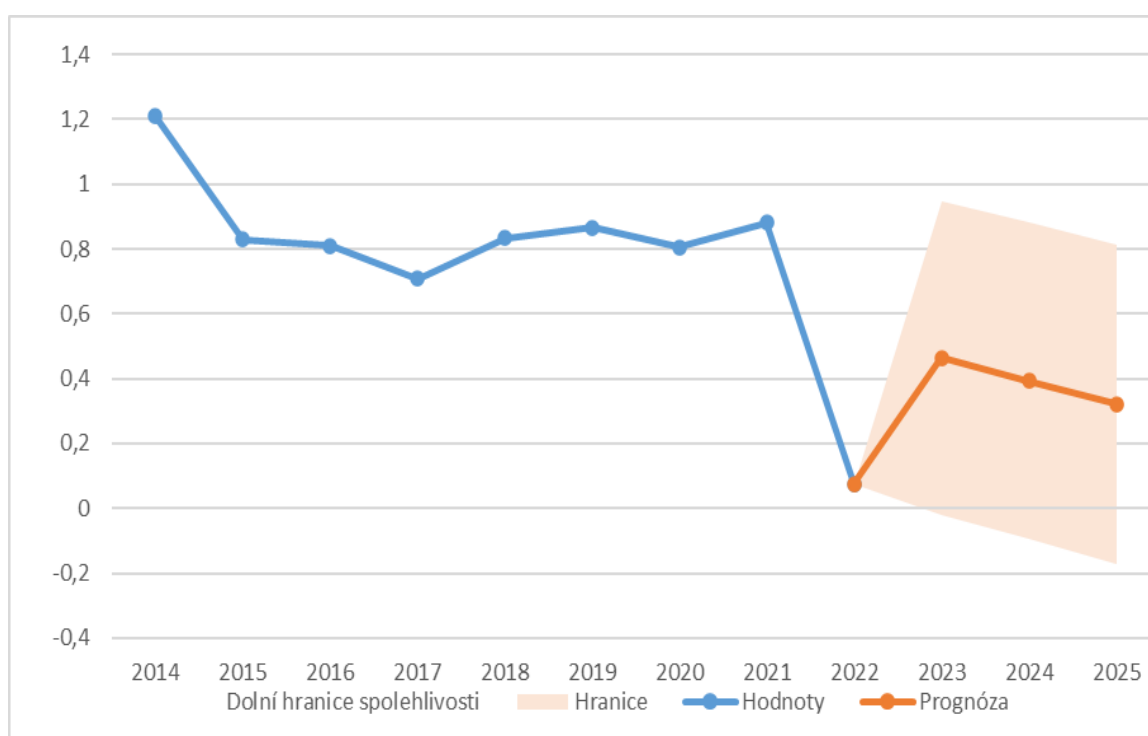

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Z tohoto grafu vyplývá, že vývozní embarga EU a dovozní embarga RF měly dopad na objem vývozu této skupiny zboží, v období 2014-2016 objem mírně klesal, v roce 2016 objem klesl oproti úrovni roku 2013 na -27,78 %. Avšak k největšímu poklesu došlo v roce 2022, pokles v tomto roce sestavil -82,53 %. Dle prognózy s pravděpodobností 95 % objem vývozu v této skupině zboží v roce 2025 oproti roku 2013 bude pohybovat v intervalu od -94,26 % do -37,81 %.

Velice podobnou situaci, jako je s vývojem indexu objemu znázorňuje vývoj indexu růstu obrátu, viz graf č. 29.

Graf 29: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 8

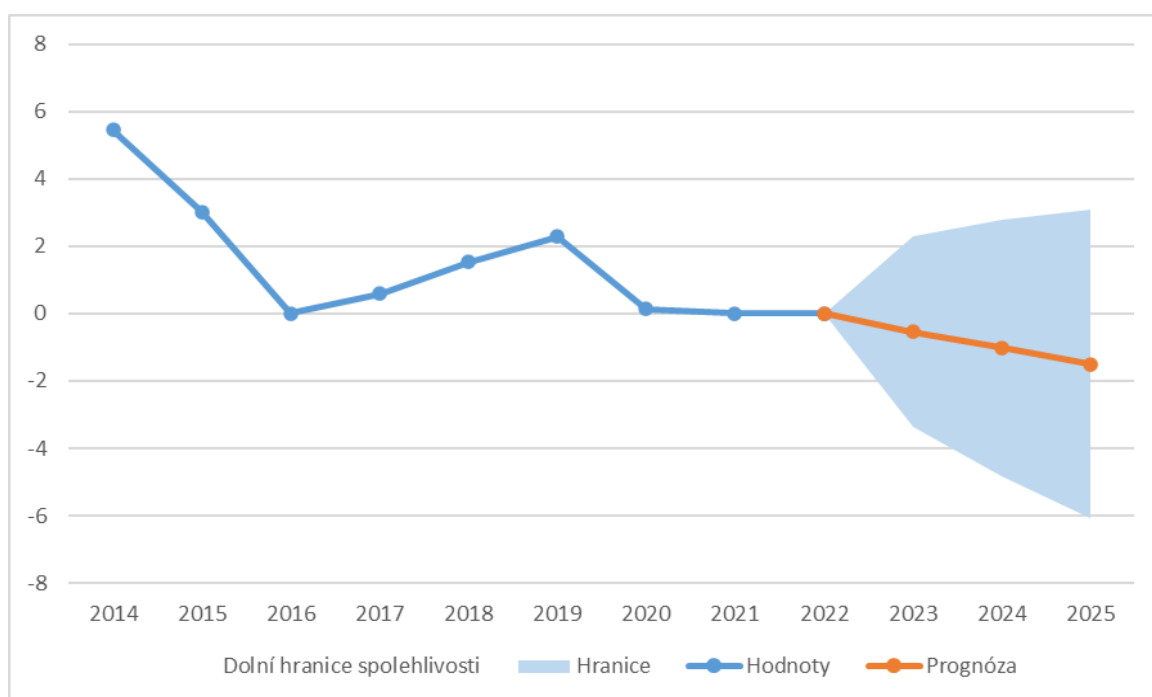
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V období 2014–2017 dochází k poklesu hodnoty obchodu vyvolanou poklesem objemu vývozu, v roce 2017 pokles oproti roku 2013 činil -19,53 %. K dalšímu výraznému poklesu hodnoty obchodu dochází v roce 2022 v důsledku zavedení embarga na vyvoz a dovoz zboží ze strany EU. V tomto roce pokles sestavil -92,42 %, ve srovnání s úrovní roku 2013. Dle prognózy pro následující 3 roky situace se výrazně nezmění, v roce 2025 hodnota obchodu se bude pohybovat v intervalu od -116,98 % do -18,67 % oproti úrovni roku 2013.

4.2.10. Dopady embarga na zahraniční obchod s komoditami a předměty j. n.

Za účelem identifikace dopadu embarga v rámci této skupiny zboží nebyly vypočteny objemové indexy dovozu a vývozu z důvodu, že v systému pohybu zboží přes hranice není zachyceny objemy tohoto obchodu. Příčinou tomu je, že zboží v rámci tohoto obchodu může nedosahovat objemu netto 1 kg za rok, a proto není v systému PZpH zachyceno. Identifikace dopadu v rámci skupiny zboží SITC 9 je provedena pomocí indexu růstu obrátu, viz graf č. 9.

Graf 30: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 9

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V rámci této skupiny zboží od roku 2014 ze strany EU byla zavedena řada embarga vztahujících na některé položky v této skupině zboží, které platily v období 2014-2022 a v roce 2022 byly rozšířené. V období 2014-2016 dochází k poklesu obrátu obchodu, pokles činí -99,97 %. V období 2019-2022 tak že dochází k významnému poklesu, v roce 2022 pokles činil -100,00 % od úrovně roku 2013. Dle prognózy obrát ve skupině zboží SITC 9 v roce 2025 bude sestavovat -250,13 %, ve srovnání s obrátem v roce 2013.

5. Výsledky a diskuse

V období 2014–2022 došlo k široké řadě změn v obchodních vztazích mezi ČR a RF v důsledku uplatňování konfliktních nástrojů ovlivňování politiky RF ze strany EU a dalších zemí, konkrétně se jedná o řadě embarga vztahujících na zahraniční obchod RF. Tak že vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a RF ovlivnila řada kontr sankcí a embarga uvalených ze strany RF vůči zemím EU a dalším zemím.

Dopady sankcí a embarga na zahraniční obchod RF a celkem na ekonomiku RF nelze přesně ohodnotit, protože v roce 2022 RF přestala publikovat statistická data týkající se zahraničního obchodu a nepříjemné pro vládu RF údaje týkající se ruské ekonomiky. Tak že nelze přesně vyhodnotit dopady embarga na ZO mezi ČR a RF z důvodu nedostatku komplexních a aktuálních dat, které se týkají zahraničního obchodu a ekonomiky ČR.

V rámci této bakalářské práce jsou využity data poskytnuté ČSÚ, které jsou spočítány metodou pohybu zboží přes hranice (PZpH), což nemůže poskytnout úplný přehled týkající se změn vývoje zahraničního obchodu mezi ČR a RF z důvodu toho, že v této metodice nejsou zahrnuty služby. Ten aspekt je zmíněn v rámci kapitoly „výsledky a diskuse“ z důvodu, že velký počet embarg a sankcí byly nacíleny na zákaz poskytování služeb státu agresorovi.

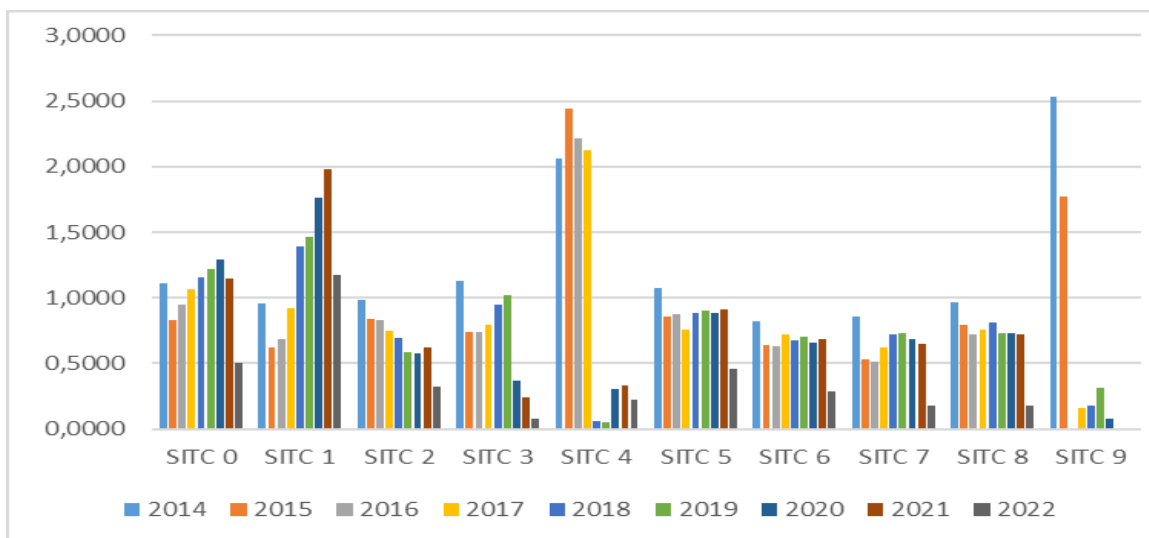
5.1. Dopady sankcí a embarga na zahraniční obchod mezi ČR a RF

5.1.1. Dopady embarga na objem vývozu mezi ČR a RF

Největší dopad sankce a embarga uvalené ze stran EU a RF měly na objem vývozu z ČR do RF, což ukazuje Laspeyserův objemový index v porovnání s objemem vývozu v roce 2013, viz graf č. 32.

Graf 31: Dopady embarga na objem vývozu mezi ČR a RF

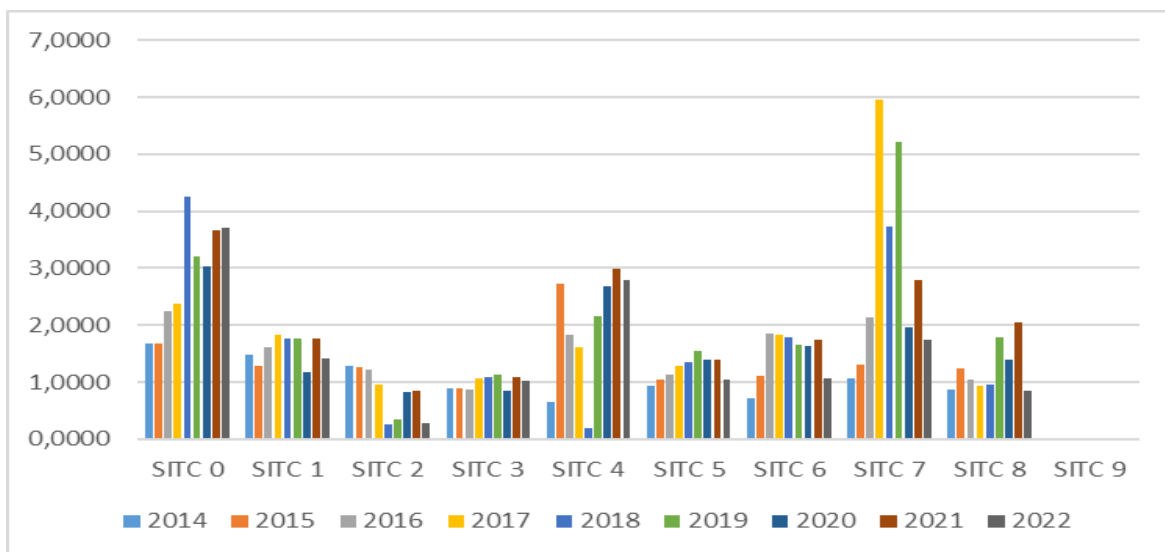
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Negativní dopad sankce a embarga měly na všechny skupiny SITC, podle změn v objemu vývozu, k největším stratům došlo v roce 2022.

5.1.2. Dopady embarga na objem dovozu mezi ČR a RF

V rámci sledování objemu dovozu v období 2014–2022 pouze některé skupiny SITC dostaly pod negativní dopady embarga, což ukazuje Laspeyserův objemový index v porovnání s objemem dovozu v roce 2013, viz graf č. 33.

Graf 32: Dopady embarga na objem dovozu mezi ČR a RF

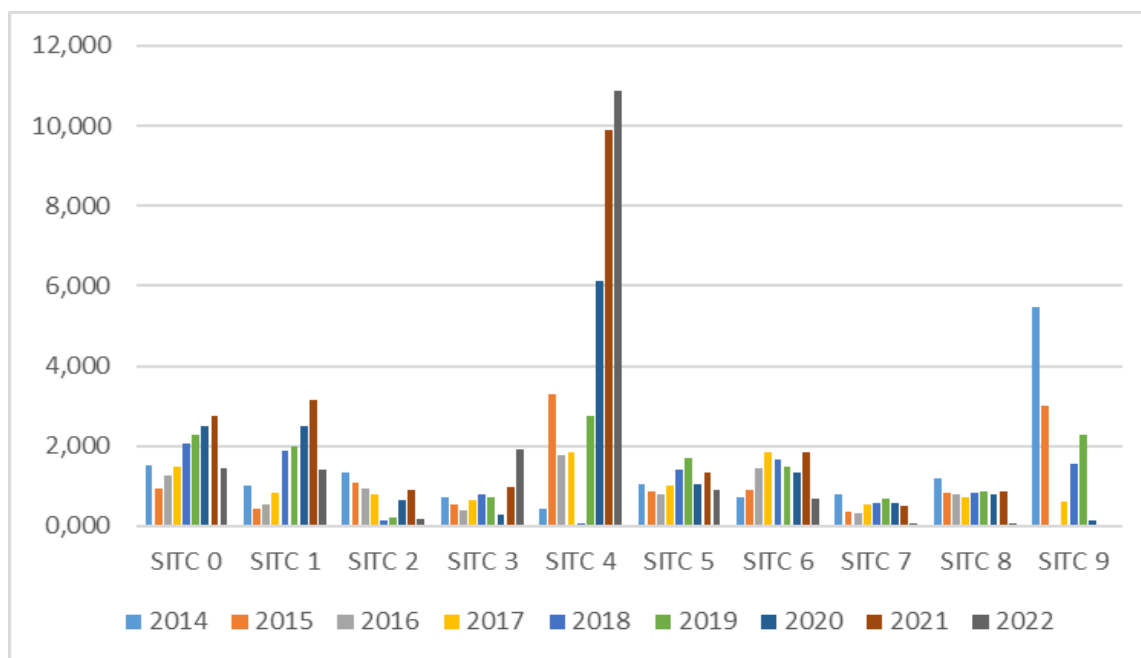
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

V období 2014–2021 sankce a embarga měly negativní dopady na objem dovozu zboží z RF do ČR v některých skupinách zboží. K největším dopadům docházelo ve skupinách: SITC 2, SITC 3, SITC 4, SITC 6, SITC 8. V roce 2022 situace se výrazně změnila, k největším poklesům objemu dovozu docházelo v následujících skupinách: SITC 1, SITC 2, SITC 5, SITC 6, SITC 7, SITC 8.

5.1.3. Dopady embarga na obrat mezi ČR a RF

Uválené embarga a sankce ze strany EU a RF měly velký negativní dopad na snížení hodnoty obchodu v období 2014-2022, podrobněji viz graf č. 34.

Graf 33: Dopady embarga na obrat mezi ČR a RF

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

K negativním následkům sankce a embarga uvalenými EU a RF v období 2014-2021 vyskytujících na poklesech vývoje hodnot obchodu mezi ČR a RF docházelo ve všech skupinách zboží. V roce 2022 obrat zahraničního obchodu mezi ČR a RF trpěl ještě větší ztráty než v předchozích letech ve všech položkách vzájemného obchodu, kromě SITC 3 a SITC 4.

5.1.4. Problematika prognózování budoucího vývoje zahraničního obchodu mezi ČR a RF

V rámci problematiky této bakalářské práce je velice těžko předpovědět budoucí vývoj vzájemného obchodu mezi ČR a RF pomocí statistických a matematických metod z důvodu, že některé vyhlášené sankce a embarga v roce 2022 se začínají platit od roku 2023, jedním z příkladů je vývozní embargo ze strany RF zakazující veškeré dodávky ropy a ropných produktů vůči státům, které zavedly mechanismus cenového stropu, které začíná platit od 01.02.2023.

Z těchto důvodů stanovená relativně vysoká vzdálenost mezi dolní a horní hranicí spolehlivosti odhadu je relevantní. Jestliže se politická situace kolem RF nezmění v následujících 3 letech, to odhadované hodnoty budou pohybovat kolem dolní hranice spolehlivosti. Jedině k pozitivním změnám může dojít pouze v případě změny politického vývoje RF, tehdy odhadované hodnoty budou pohybovat kolem horní hranice intervalu spolehlivosti.

6. Závěr

Ruská federace je jedním z největších zahraničněobchodních partnerů České republiky. Ale v posledních letech dochází k výraznému zhoršení partnerských vztahu vzhledem k chování RF na politické aréně mezi těmito státy, což velice negativně ovlivňuje objem a hodnotu vzájemného obchodu.

Od anexi Krymu a destabilizací situace formou podpory separatistu v regionech Doněck a Luhansk v roce 2014 a končící rozvázáním krvavé války na Ukrajině v roce 2022 Evropská Unie a řada dalších zemí použily širokou škálu konfliktních nástrojů pro mezinárodně – obchodní politické zásahy za účelem ovlivňování politiky RF. Součástí těchto konfliktních nástrojů jsou sankce a embarga.

Sankce a embarga, které jsou nacíleny na změnu směru politického vývoje RF negativně ovlivňují ekonomický vývoj nejenom RF, ale tak že negativně ovlivňují zahraniční obchod zemí dodržujících této embarga a sankce, což následně vyskytuje formou negativních dopadu na ekonomiky těchto zemi, protože zahraniční obchod je neoddělitelnou součástí těchto ekonomik.

Embarga a sankce uvalené vůči RF vztahují skoro na všechny sektory ekonomiky RF, kromě toho individuální sankce zahrnující v sebe omezení cestování a zmrazení aktiv a majetku v EU, Spojených Státech Ameriky a dalších zemích podporujících sankce se vztahují skoro na všech osob, které tím nebo jiným způsobem zapojeny do systému vlády RF, oligarchů, propagandistů, a dalších osob zodpovědných za smrti civilního obyvatelstva.

Z provedené analýzy dopadu embarga a sankce na zahraniční obchod mezi ČR a RF vyplývá, že velice negativní dopady v prvních letech po zavedení embarga vyskytovaly především u vývozu z ČR do RF. K největším poklesům exportu docházelo ve skupinách zahrnujících: nápoje a tabák, suroviny bez paliv, průmyslové zboží, stroje a dopravní prostředky. Ale v důsledku embarga uvalených v roce 2022 došlo k velkým ztrátám ve všech exportovaných skupinách zboží. Naopak dovoz z Ruska do ČR klesl jen mírně, a dokonce se v některých obdobích se postupně zvyšoval. Ale v roce 2022 se situace výrazně změnila, v důsledku embarga velký pokles dovozu byl zaznamenán ve všech skupinách komodit.

Sankce a embarga velice negativně ovlivnily zahraniční obchod mezi ČR a RF, ve spojení s postcovidovým obdobím a vysokým nárůstem cen na energie tato situace přivedla k vysokému růstu inflace a mohla přivést k hospodářské krize v ČR a v zemích EU.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

- CIVÍN, L. 2020. Teorie a praxe mezinárodního obchodu. 1 vyd. Praha: Česká Zemědělská Univerzita, Provozně Ekonomická Fakulta, s. 177. ISBN 978-80-213-3062.
- ELLINGS, R. J., 1985. Embargoes And World Power. 1. vyd., New York: Routledge. ISBN 978-04-290-3656-9.
- FOJTÍKOVÁ, L., 2009. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). 1.vyd. Praha: C.H. Beck, s. 246. ISBN 978-80-7400-128-4.
- SOLBERG SØILEN, Klaus, 2012. Geoeconomics. London: Ventus Publishing ApS, s. 302. ISBN 978-87-403-0128-1.
- SPĚVÁČEK, V., ŽDÁREK V. a kol., 2016. Makroekonomická analýza. Praha: Grada Publishing, s.544. ISBN 978-80-271-9474-2.
- ŠÍR, J. a kol., 2017. Ruská agrese proti Ukrajině. 1. vyd., Praha: Univerzita Karlova, s. 345 ISBN 978-80-246-3711-2.

Internetové zdroje

- ADMINISTRACIA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2015.: Ob oddelnykh specialnykh ekonomicheskyykh merakh, primenjajemykh v celjakh obespečeniya bezopasnosti Rossijskoj Federacii. [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <http://kremlin.ru/events/president/news/50074>
- ADMINISTRACIYA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2022: Ukaz o special'nom poryadke ispolneniya inostrannymi pokupatelyami obyazatel'stv pered rossijskimi postavshchikami prirodnoho gaza [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <http://kremlin.ru/acts/news/68094>
- ADMINISTRACIYA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2022.: Ukaz o primenenii v celyah obespečeniya bezopasnosti Rossii special'nyh ekonomicheskikh mer v sfere vneshneekonomicheskoy deyatel'nosti № 81 [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.kremlin.ru/events/president/news/67948>
- ADMINISTRACIYA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2014.: O merah po realizacii Ukaza Prezidenta Rossijskoj Federacii ot 6 avgusta 2014 g. № 560 "O primenenii oddel'nykh special'nyh ekonomicheskikh mer v celyah obespečeniya bezopasnosti Rossijskoj

Federacii" [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <http://static.government.ru/media/files/41d4f8cdfceb731522d2.pdf>

ADMINISTRACIYA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2022.: Ukaz o primenenii special'nyh ekonomicheskikh mer v toplivno-energeticheskoj sfere v svyazi s ustanovleniem nekotorymi inostrannymi gosudarstvami predel'noj ceny na rossijskie neft' i nefteprodukty

№ 961 [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.kremlin.ru/acts/news/70196>

ADMINISTRACIYA PREZIDENTA ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2022.: Izmenenie v Ukaz o primenenii v celyah obespecheniya bezopasnosti Rossii special'nyh ekonomicheskikh mer v sfere vneshneekonomicheskoj deyatel'nosti № 974 [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.kremlin.ru/acts/news/70250>

BIERSTEKER, T., ECKERT, S., TOURINHO, M., & HUDÁKOVÁ, Z. 2013. The effectiveness of United Nations targeted sanctions, findings from the targeted sanctions consortium. Graduate Institute for International Studies, Geneva. Dostupné z: <https://repository.graduateinstitute.ch/record/287976>

BOFIT, 2022: BOFIT Forecast for Russia 2022–2024 [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.bofit.fi/en/monitoring/forecasts-for-Russia-and-China/latest-forecast-for-russia/>

CENTRAL'NYJ BANK ROSSIJSKOJ FEDERACII, 2022.: Osnovnye napravleniya edinoj gosudarstvennoj denezhno-kreditnoj politiki na 2023 god i period 2024 i 2025 godov [online]. Moskva: central'nyj bank rossijskoj federacii [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://cbr.ru/about_br/publ/ondkp/on_2023_2025/

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2023.: Pohyb zboží přes hranice (PZpH) [online], Praha: Český Statistický Úřad [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pli/stazo/STAZO.STAZO>

EUROSTAT, 2023: International trade in goods [online]. Luxembourg: Evropská komise [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods?language=cs>

INTERNATIONAL TRADE ADMINISTRATION, 2022.: Sanctions Framework [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/russia-sanctions-framework>

JAZAIRY, I., 2019. Unilateral Economic Sanctions, International Law, and Human Rights. Ethics & International Affairs [online]. B.m.: Cambridge University Press, s. 302. dostupné z: doi:10.1017/S0892679419000339

KÜHNAPFEL, E., 2015. Rethinking embargo politics: opportunities and challenges for the Cuban economy in the post-17d-era. Berlin. Bachelor thesis. Berlin School of Economics and Law. Vedoucí práce Tolksdorf, M., Herbert Rieger, F. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/295699415_Rethinking_embargo_politics_opportunities_and_challenges_for_the_Cuban_economy_in_the_post-17D-era_Bachelor_thesis_modified

LARCH, M., SHIKHER, S., SYROPOULOS, C. & YOTOV, Y.V., 2022. Quantifying the impact of economic sanctions on international trade in the energy and mining sectors. Economic Inquiry. John Wiley & Sons, 997-1460. ISSN 0095-2583. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.1111/ecin.13077>

MAHLSTEIN, K., MCDANIEL, C., SCHROPP, S., TSIGAS, M., 2022.: Estimating the economic effects of sanctions on Russia: An Allied trade embargo. The World Economy. John Wiley & Sons, 2022(45), 3344– 3383. ISSN 1467-9701. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.1111/twec.13311>

MARDONES, C., 2022. Economic effects of isolating Russia from international trade due to its ‘special military operation’ in Ukraine [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09654313.2022.2079074>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU (MPO), 2014.: Přehled sankcí EU vůči Ruské federaci. [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/prehled-sankci-eu-vuci-ruske-federaci/>

OFICIAL'NYJ INTERNET-PORTAL PRAVOVOJ INFORMACII, 2022.: Ukaz Prezidenta Rossijskoj Federacii № 252 "O primenenii otvetnyh special'nyh ekonomicheskikh mer v svyazi s nedruzhestvennymi dejstviiami nekotoryh inostrannyh gosudarstv i mezhdunarodnyh organizacij" [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202205030001?index=0&rangeSize=1>

OFICIAL'NYJ INTERNET-PORTAL PRAVOVOJ INFORMACII, 2022: Ukaz Prezidenta Rossijskoj Federacii № 394 "O vremennom poryadke ispolneniya pred rezidentami i inostrannymi kreditorami gosudarstvennyh dolgovyh obyazatel'stv Rossijskoj Federacii, vyrazhennyh v gosudarstvennyh cennyh bumagah, nominal'naya stoimost' kotoryh ukazana

v inostrannoj valyute" [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202206220017?index=1&rangeSize=1>

RADA EU, 2022.: Infografika – Dopad sankcí na hospodářství Ruska [online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/impact-sanctions-russian-economy/>

RADA EU, 2023.: Sankce EU vůči Rusku – vysvětlující informace [online]. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>

SONNENFELD, J., S. TIAN, F. SOKOLOWSKI, M. WYREBKOWSKI a M. KASPROWICZ, 2022.: Business Retreats and Sanctions Are Crippling the Russian Economy [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4167193

STEFANO, E., V. GUNNELLA, A. BORIN, F. P. CONTEDEUCA, M. MANCINI a L. PANON, 2022. Quantitative assessment of the economic impact of the trade disruptions following the Russian invasion of Ukraine. *Questioni di Economia e Finanza* [online]. Bank of Italy, 06.2022, (700), 32 [cit. 2022-12-19]. ISSN 1972-6643. Dostupné z: doi: 10.32057/0.QEF.2022.0700

TIMOFEEV, I., 2022.: Rossiya v global'noj politike: Somnitel'naya effektivnost'? Sankcii protiv Rossii do i posle fevralya // Rossiya v global'noj politike [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://globalaffairs.ru/articles/somnitelnaya-effektivnost/>

THE WORLD BANK, 2022.: Russian Invasion to Shrink Ukraine Economy by 45 Percent this Year [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/04/10/russian-invasion-to-shrink-ukraine-economy-by-45-percent-this-year>

U.S. DEPARTMENT OF STATE, 2022.: Ukraine and Russia Sanctions [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.state.gov/ukraine-and-russia-sanctions/>

Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam tabulek

Tabulka 1: Změny v teritoriální struktuře dovozu ČR v nominálních tis. CZK.....	30
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Růst cen dovozu SITC 34 v nominálních tis. CZK v roce 2022	31
Graf 2: Růst objemu dovozu SITC 34 netto (kg) v roce 2022.....	31
Graf 3: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 0.....	32
Graf 4: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 0.....	33
Graf 5: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 0	34
Graf 6: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 1.....	35
Graf 7: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 1.....	36
Graf 8: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 1	36
Graf 9: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 2.....	37
Graf 10: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 2.....	38
Graf 11: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 2	39
Graf 12: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 3.....	40
Graf 13: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 3.....	41
Graf 14: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 3	42
Graf 15: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 4.....	43
Graf 16: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 4.....	44
Graf 17: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 4	44
Graf 18: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 5.....	45
Graf 19: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 5.....	46
Graf 20: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 5	47
Graf 21: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 6.....	48
Graf 22: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 6.....	48
Graf 23: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 6	49
Graf 24: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 7.....	50
Graf 25: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 7.....	51
Graf 26: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 7	52
Graf 27: Vývoj indexu objemu dovozu SITC 8.....	53
Graf 28: Vývoj indexu objemu vývozu SITC 8.....	53
Graf 29: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 8	54
Graf 30: Vývoj indexu růstu obrátu SITC 9	55
Graf 31: Dopady embarga na objem vývozu mezi ČR a RF	57
Graf 32: Dopady embarga na objem dovozu mezi ČR a RF	57
Graf 33: Dopady embarga na obrát mezi ČR a RF	58

Seznam použitých zkratk

Atd. – a tak dále,

CB – centrální banka

ČR – Česká republika,

EU – Evropská Unie,

PZpH – Pohyb zboží přes hranice.

RF – Ruská federace,

SITC – Standard International Trade Classification

ZO – Zahraniční obchod,

Přílohy

Příloha 1: Dovoz zboží 2014-2017 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	68
Příloha 2: Dovoz zboží 2017-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	68
Příloha 3: Vývoz zboží 2014-2018 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	68
Příloha 4: Vývoz zboží 2018-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	69
Příloha 5: Obrat zboží 2014-2017 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	69
Příloha 6: Obrat zboží 2018-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK	69
Příloha 7: Laspeyresův objemový index vývozu pro období 2014-2022 (dle SITC), referenční rok 2013	70
Příloha 8: Laspeyresův objemový index dovozu pro období 2014-2022, referenční rok 2013	70
Příloha 9: Index růstu obratu pro období 2014-2022, referenční rok 2013	70
Příloha 10: Výsledky analýzy včetně prognózy SITC 0 – SITC 4, referenční rok 2013.....	71
Příloha 11: Výsledky analýzy včetně prognózy SITC 5 – SITC 9, referenční rok 2013.....	71

Příloha 1: Dovoz zboží 2014-2017 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

Dovoz Kód zboží	rok 2013		rok 2014		rok 2015		rok 2016		rok 2017	
	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ
SITC 0	5 431 837	254 299	9 109 433	366 182	9 072 595	241 855	12 187 849	303 842	12 955 960	313 711
SITC 1	426 038	67 004	628 673	82 936	543 691	82 501	681 811	82 944	779 403	84 690
SITC 2	934 451 663	5 136 794	1 209 391 913	5 208 348	1 173 881 724	4 288 045	1 143 132 550	3 683 103	883 961 602	4 253 445
SITC 3	9 311 654 436	125 784 354	8 311 582 197	103 412 413	8 236 411 850	75 815 263	8 042 731 914	56 649 094	9 918 726 064	77 449 802
SITC 4	817 028	13 348	529 058	5 859	2 233 846	22 123	1 497 625	16 703	1 321 320	20 065
SITC 5	175 838 388	5 507 463	166 005 214	5 339 229	184 639 439	4 560 973	200 249 930	3 644 170	223 926 095	5 766 967
SITC 6	439 085 724	9 780 877	312 485 816	10 376 908	483 180 743	10 915 351	811 460 518	12 007 033	804 701 322	17 169 991
SITC 7	5 603 619	5 062 053	5 912 462	4 215 081	7 265 198	6 266 554	11 939 583	5 854 209	33 364 106	10 668 035
SITC 8	4 789 833	504 011	4 114 059	487 024	5 988 945	1 522 500	5 041 837	1 645 552	4 505 233	480 631
SITC 9	0	127	0	44	1	141	2	23	3	66

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 2: Dovoz zboží 2017-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

Dovoz Kód zboží	rok 2018		rok 2019		rok 2020		rok 2021		rok 2022	
	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ
SITC 0	23 080 194	445 881	17 413 175	455 767	16 411 382	492 705	19 919 536	984 527	20 158 961	1 277 642
SITC 1	754 915	129 576	750 233	109 763	498 170	73 617	754 470	94 989	607 136	89 321
SITC 2	242 715 257	2 593 606	317 323 090	2 758 917	761 356 286	3 897 757	797 573 660	5 479 294	268 899 866	2 717 404
SITC 3	10 067 311 850	92 810 751	10 478 551 690	79 200 073	7 877 274 977	41 682 194	10 105 316 199	114 715 417	9 479 089 732	236 977 384
SITC 4	161 503	5 832	1 759 460	30 619	2 187 685	51 408	2 445 033	75 711	2 280 941	90 259
SITC 5	237 947 165	9 759 279	273 655 976	9 392 421	243 136 816	5 157 407	243 344 294	7 688 723	181 921 837	7 852 534
SITC 6	783 555 383	15 143 309	731 220 148	12 934 558	715 982 070	11 135 979	763 287 544	17 124 577	469 427 758	12 782 157
SITC 7	20 843 185	6 219 951	29 281 206	9 598 509	10 991 673	4 592 665	15 612 012	5 004 727	9 801 180	3 764 259
SITC 8	4 535 185	586 753	8 534 468	606 031	6 649 329	669 369	9 764 404	930 044	4 016 601	597 210
SITC 9	28	1 199	0	265	0	70	1	211	0	1 322

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 3: Vývoz zboží 2014-2018 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

Vývoz Kód zboží	rok 2013		rok 2014		rok 2015		rok 2016		rok 2017	
	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK
SITC 0	32 694 223	1 586 290	36 268 897	1 993 976	27 021 600	1 576 307	30 890 008	1 741 852	34 733 264	1 844 223
SITC 1	28 115 719	583 775	26 881 716	599 991	17 443 649	378 264	19 315 133	404 136	25 768 121	496 783
SITC 2	25 451 356	544 881	25 106 730	662 154	21 308 840	661 391	21 157 276	637 867	19 093 192	585 222
SITC 3	20 042 288	276 091	22 548 111	275 029	14 836 961	174 208	14 767 882	166 914	15 925 147	231 471
SITC 4	59 215	9 341	122 079	7 151	144 460	5 348	131 185	4 998	125 650	5 172
SITC 5	76 131 502	8 938 407	81 705 813	9 922 755	64 894 582	8 219 779	66 267 032	7 358 843	57 725 292	7 064 479
SITC 6	186 585 212	11 763 732	152 415 883	10 944 665	118 495 214	9 617 543	117 993 893	8 997 092	134 253 110	9 289 697
SITC 7	309 667 714	82 440 392	264 664 324	75 783 416	163 340 837	49 265 103	159 343 841	46 226 680	191 307 496	53 524 236
SITC 8	43 642 770	10 044 813	42 300 995	12 827 680	34 600 835	8 913 682	31 517 816	9 671 179	32 866 011	9 203 898
SITC 9	280	403	708	1 100	496	760			45	1 783

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 4: Vývoz zboží 2018-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

Vyvoz	rok 2018		rok 2019		rok 2020		rok 2021		rok 2022	
	Kód zboží	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK	Netto (kg)
SITC 0	37 681 269	1 924 849	39 744 546	2 357 618	42 210 073	2 476 738	37 404 357	2 398 653	16 600 027	1 497 994
SITC 1	39 199 935	739 299	41 083 026	776 836	49 443 580	858 675	55 633 723	947 567	33 121 564	692 582
SITC 2	17 685 289	698 573	14 915 178	629 767	14 704 782	569 535	15 717 695	545 351	8 307 995	423 104
SITC 3	18 960 786	337 766	20 387 348	341 304	7 447 952	112 721	4 760 190	68 210	1 526 981	63 664
SITC 4	3 420	679	3 038	580	18 237	3 688	19 751	4 047	13 116	4 035
SITC 5	67 399 954	7 000 739	68 776 847	8 624 864	67 245 660	7 196 731	69 230 142	7 762 537	35 040 929	7 436 204
SITC 6	126 359 146	9 593 447	131 177 337	10 217 305	122 075 009	10 139 811	127 849 434	10 769 523	53 806 950	4 797 277
SITC 7	224 454 513	59 284 715	224 677 209	65 548 183	211 125 204	67 655 749	199 740 197	61 105 247	55 134 097	17 935 749
SITC 8	35 304 847	10 090 381	31 982 913	10 298 353	31 660 884	10 062 437	31 261 985	10 028 030	7 625 992	2 728 101
SITC 9	49	1 802	88	3 583	21	859	2	92		

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 5: Obrat zboží 2014-2017 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

obrat	rok 2013		rok 2014		rok 2015		rok 2016		rok 2017	
	Kód zboží	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)
SITC 0	60	1 840 589	45 378 330	2 360 158	36 094 195	1 818 161	43 077 857	2 045 693	47 689 224	2 157 934
SITC 1	57	650 779	27 510 389	682 927	17 987 340	460 764	19 996 944	487 080	26 547 524	581 472
SITC 2	19	5 681 675	1 234 498 643	5 870 503	1 195 190 564	4 949 436	1 164 289 826	4 320 970	903 054 794	4 838 667
SITC 3	24	126 060 445	8 334 130 308	103 687 441	8 251 248 811	75 989 471	8 057 499 796	56 816 009	9 934 651 211	77 681 274
SITC 4	43	22 689	651 137	13 010	2 378 306	27 471	1 628 810	21 701	1 446 970	25 237
SITC 5	90	14 445 869	247 711 027	15 261 984	249 534 021	12 780 752	266 516 962	11 003 013	281 651 387	12 831 446
SITC 6	36	21 544 609	464 901 699	21 321 573	601 675 957	20 532 893	929 454 411	21 004 125	938 954 432	26 459 688
SITC 7	33	87 502 445	270 576 786	79 998 498	170 606 035	55 531 657	171 283 424	52 080 889	224 671 602	64 192 271
SITC 8	03	10 548 824	46 415 054	13 314 704	40 589 780	10 436 182	36 559 653	11 316 730	37 371 244	9 684 528
SITC 9	80	530	708	1 144	497	901	2	23	48	1 849

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 6: Obrat zboží 2018-2022 dle klasifikaci SITC v netto (kg) a nominálních tis. CZK

obrat	rok 2018		rok 2019		rok 2020		rok 2021		rok 2022	
	Kód zboží	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)	Stat. hodnota CZ	Netto (kg)
SITC 0	60 761 463	2 370 730	57 157 720	2 813 386	58 621 455	2 969 443	57 323 893	3 383 180	36 758 988	2 775 636
SITC 1	39 954 851	868 875	41 833 259	886 599	49 941 750	932 292	56 388 193	1 042 556	33 728 700	781 903
SITC 2	260 400 546	3 292 178	332 238 268	3 388 684	776 061 069	4 467 292	813 291 355	6 024 646	277 207 860	3 140 508
SITC 3	10 086 272 635	93 148 517	10 498 939 039	79 541 377	7 884 722 929	41 794 914	10 110 076 389	114 783 627	9 480 616 712	237 041 048
SITC 4	164 922	6 511	1 762 497	31 198	2 205 923	55 096	2 464 784	79 758	2 294 057	94 294
SITC 5	305 347 119	16 760 018	342 432 823	18 017 285	310 382 476	12 354 138	312 574 437	15 451 259	216 962 766	15 288 738
SITC 6	909 914 529	24 736 756	862 397 485	23 151 864	838 057 079	21 275 791	891 136 978	27 894 100	523 234 708	17 579 434
SITC 7	245 297 698	65 504 666	253 958 416	75 146 692	222 116 877	72 248 414	215 352 209	66 109 974	64 935 277	21 700 008
SITC 8	39 840 032	10 677 133	40 517 381	10 904 384	38 310 212	10 731 806	41 026 389	10 958 074	11 642 593	3 325 311
SITC 9	76	3 002	88	3 848	21	928	3	303	0	1 322

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 7: Laspeyresův objemový index vývozu pro období 2014-2022 (dle SITC), referenční rok 2013

Kód zboží	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SITC 0	1,1093	0,8265	0,9448	1,0624	1,1525	1,2156	1,2911	1,1441	0,5077
SITC 1	0,9561	0,6204	0,6870	0,9165	1,3942	1,4612	1,7586	1,9787	1,1780
SITC 2	0,9865	0,8372	0,8313	0,7502	0,6949	0,5860	0,5778	0,6176	0,3264
SITC 3	1,1250	0,7403	0,7368	0,7946	0,9460	1,0172	0,3716	0,2375	0,0762
SITC 4	2,0616	2,4396	2,2154	2,1219	0,0578	0,0513	0,3080	0,3335	0,2215
SITC 5	1,0732	0,8524	0,8704	0,7582	0,8853	0,9034	0,8833	0,9093	0,4603
SITC 6	0,8169	0,6351	0,6324	0,7195	0,6772	0,7030	0,6543	0,6852	0,2884
SITC 7	0,8547	0,5275	0,5146	0,6178	0,7248	0,7255	0,6818	0,6450	0,1780
SITC 8	0,9693	0,7928	0,7222	0,7531	0,8090	0,7328	0,7255	0,7163	0,1747
SITC 9	2,5286	1,7714	0,0000	0,1607	0,1750	0,3143	0,0750	0,0071	0,0000

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 8: Laspeyresův objemový index dovozu pro období 2014-2022, referenční rok 2013

Kód zboží	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SITC 0	1,6770	1,6703	2,2438	2,3852	4,2491	3,2058	3,0213	3,6672	3,7113
SITC 1	1,4756	1,2762	1,6004	1,8294	1,7719	1,7610	1,1693	1,7709	1,4251
SITC 2	1,2942	1,2562	1,2233	0,9460	0,2597	0,3396	0,8148	0,8535	0,2878
SITC 3	0,8926	0,8845	0,8637	1,0652	1,0812	1,1253	0,8460	1,0852	1,0180
SITC 4	0,6475	2,7341	1,8330	1,6172	0,1977	2,1535	2,6776	2,9926	2,7918
SITC 5	0,9441	1,0501	1,1388	1,2735	1,3532	1,5563	1,3827	1,3839	1,0346
SITC 6	0,7117	1,1004	1,8481	1,8327	1,7845	1,6653	1,6306	1,7384	1,0691
SITC 7	1,0551	1,2965	2,1307	5,9540	3,7196	5,2254	1,9615	2,7861	1,7491
SITC 8	0,8589	1,2503	1,0526	0,9406	0,9468	1,7818	1,3882	2,0386	0,8386
SITC 9	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 9: Index růstu obrátu pro období 2014-2022, referenční rok 2013

Kód zboží	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
SITC 0	1,5262	0,9352	1,2558	1,4665	2,0527	2,2915	2,4806	2,7636	1,4539
SITC 1	1,0115	0,4462	0,5244	0,8311	1,8690	1,9968	2,5067	3,1650	1,4198
SITC 2	1,3288	1,0846	0,9224	0,8012	0,1572	0,2064	0,6357	0,8984	0,1596
SITC 3	0,7346	0,5330	0,3892	0,6560	0,7987	0,7099	0,2801	0,9865	1,9104
SITC 4	0,4261	3,2863	1,7779	1,8368	0,0540	2,7658	6,1132	9,8881	10,8805
SITC 5	1,0386	0,8762	0,8056	0,9929	1,4060	1,6950	1,0535	1,3269	0,9113
SITC 6	0,7354	0,9165	1,4483	1,8431	1,6698	1,4812	1,3227	1,8440	0,6824
SITC 7	0,7846	0,3434	0,3234	0,5228	0,5825	0,6918	0,5817	0,5161	0,0511
SITC 8	1,2096	0,8291	0,8098	0,7084	0,8326	0,8648	0,8047	0,8799	0,0758
SITC 9	5,4579	3,0175	0,0003	0,5981	1,5374	2,2818	0,1313	0,0061	0,0000

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 10: Výsledky analýzy včetně prognózy SITC 0 – SITC 4, referenční rok 2013

Rok	SITC 0			SITC 1			SITC 2			SITC 3			SITC 4		
	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu
2014	1,6770	1,1093	1,526	1,476	0,956	1,011	1,294	0,986	1,329	0,893	1,125	0,735	0,648	2,062	0,426
2015	1,6703	0,8265	0,935	1,276	0,620	0,446	1,256	0,837	1,085	0,885	0,740	0,533	2,734	2,440	3,286
2016	2,2438	0,9448	1,256	1,600	0,687	0,524	1,223	0,831	0,922	0,864	0,737	0,389	1,833	2,215	1,778
2017	2,3852	1,0624	1,466	1,829	0,917	0,831	0,946	0,750	0,801	1,065	0,795	0,656	1,617	2,122	1,837
2018	4,2491	1,1525	2,053	1,772	1,394	1,869	0,260	0,695	0,157	1,081	0,946	0,799	0,198	0,058	0,054
2019	3,2058	1,2156	2,292	1,761	1,461	1,997	0,340	0,586	0,206	1,125	1,017	0,710	2,153	0,051	2,766
2020	3,0213	1,2911	2,481	1,169	1,759	2,507	0,815	0,578	0,636	0,846	0,372	0,280	2,678	0,308	6,113
2021	3,6672	1,1441	2,764	1,771	1,979	3,165	0,854	0,618	0,898	1,085	0,238	0,986	2,993	0,334	9,888
2022	3,7113	0,5077	1,454	1,425	1,178	1,420	0,288	0,326	0,160	1,018	0,076	1,910	2,792	0,221	10,880
prognóza 2023	4,1583	1,0157	2,610	1,532	1,848	2,899	0,293	0,366	0,192	1,063	0,191	1,921	2,784	-0,657	12,060
2024	4,4342	1,0052	2,749	1,539	1,974	3,145	0,182	0,302	0,085	1,082	0,087	2,020	2,980	-0,981	13,248
2025	4,7101	0,9947	2,889	1,545	2,101	3,391	0,070	0,233	-0,023	1,101	-0,017	2,118	3,176	-1,306	14,436

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023

Příloha 11: Výsledky analýzy včetně prognózy SITC 5 – SITC 9, referenční rok 2013

Rok	SITC 5			SITC 6			SITC 7			SITC 8			SITC 9		
	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu	index objemu dovozu	index objemu vývozu	index růstu obrátu
2014	0,944	1,073	1,039	0,712	0,817	0,735	1,055	0,855	0,785	0,859	0,969	1,210	-	2,529	5,458
2015	1,050	0,8524	0,876	1,100	0,635	0,916	1,297	0,527	0,343	1,250	0,793	0,829	-	1,771	3,018
2016	1,139	0,870	0,806	1,848	0,632	1,448	2,131	0,515	0,323	1,053	0,722	0,810	-	0,000	0,000
2017	1,273	0,758	0,993	1,833	0,720	1,843	5,954	0,618	0,523	0,941	0,753	0,708	-	0,161	0,598
2018	1,353	0,885	1,406	1,785	0,677	1,670	3,720	0,725	0,582	0,947	0,809	0,833	-	0,175	1,537
2019	1,556	0,903	1,695	1,665	0,703	1,481	5,225	0,726	0,692	1,782	0,733	0,865	-	0,314	2,282
2020	1,383	0,883	1,053	1,631	0,654	1,323	1,962	0,682	0,582	1,388	0,725	0,805	-	0,075	0,131
2021	1,384	0,909	1,327	1,738	0,685	1,844	2,786	0,645	0,516	2,039	0,716	0,880	-	0,007	0,006
2022	1,035	0,460	0,911	1,069	0,288	0,682	1,749	0,178	0,051	0,839	0,175	0,076	-	0,000	0,000
prognóza 2023	1,070	0,691	1,342	1,186	0,524	1,226	2,588	0,479	0,066	1,436	0,454	0,465	-	-0,279	-0,534
2024	1,106	0,655	1,375	1,232	0,491	1,259	2,692	0,446	0,036	1,500	0,397	0,393	-	-0,531	-1,018
2025	1,141	0,620	1,409	1,277	0,459	1,292	2,796	0,414	0,007	1,564	0,340	0,322	-	-0,783	-1,501

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2023